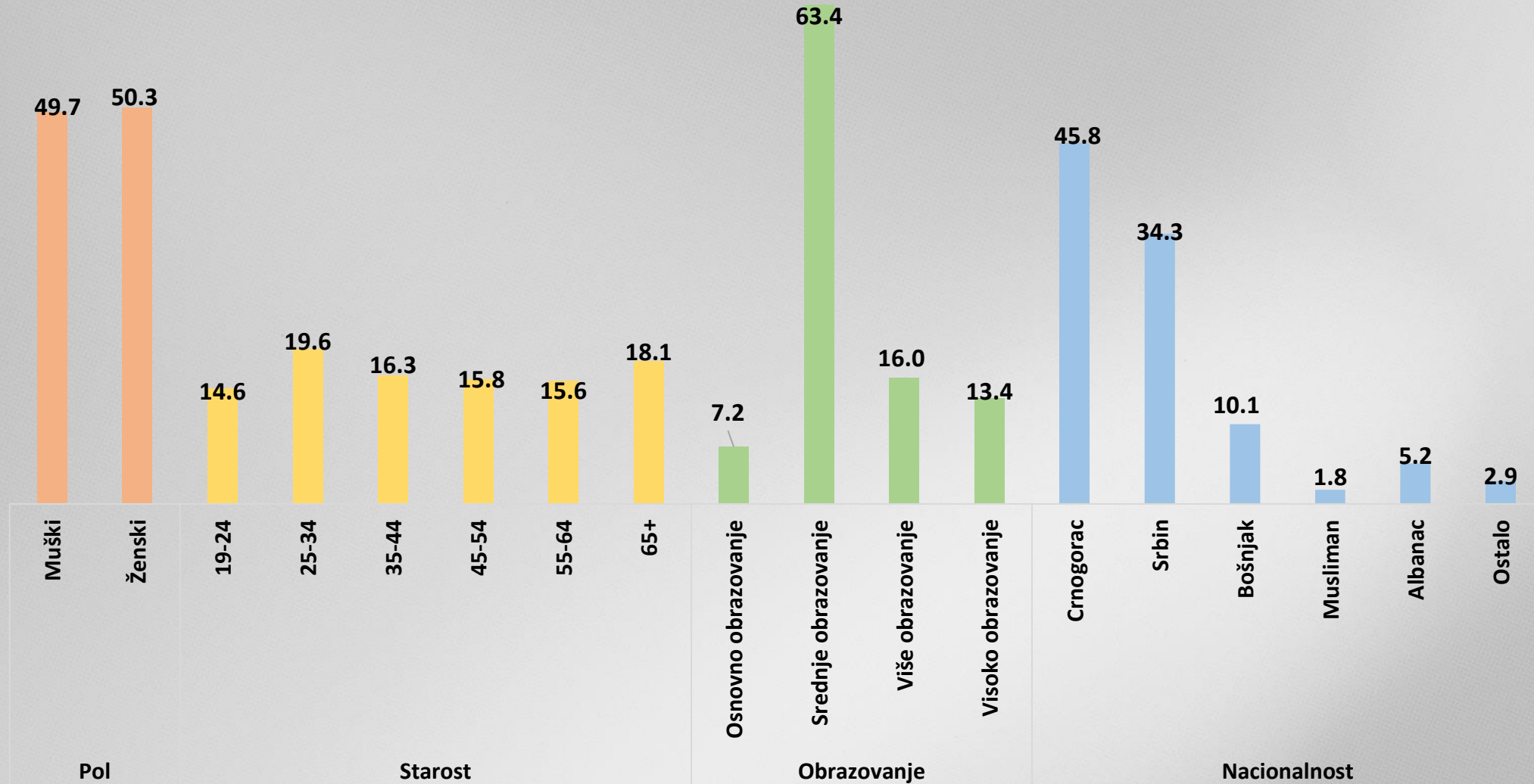

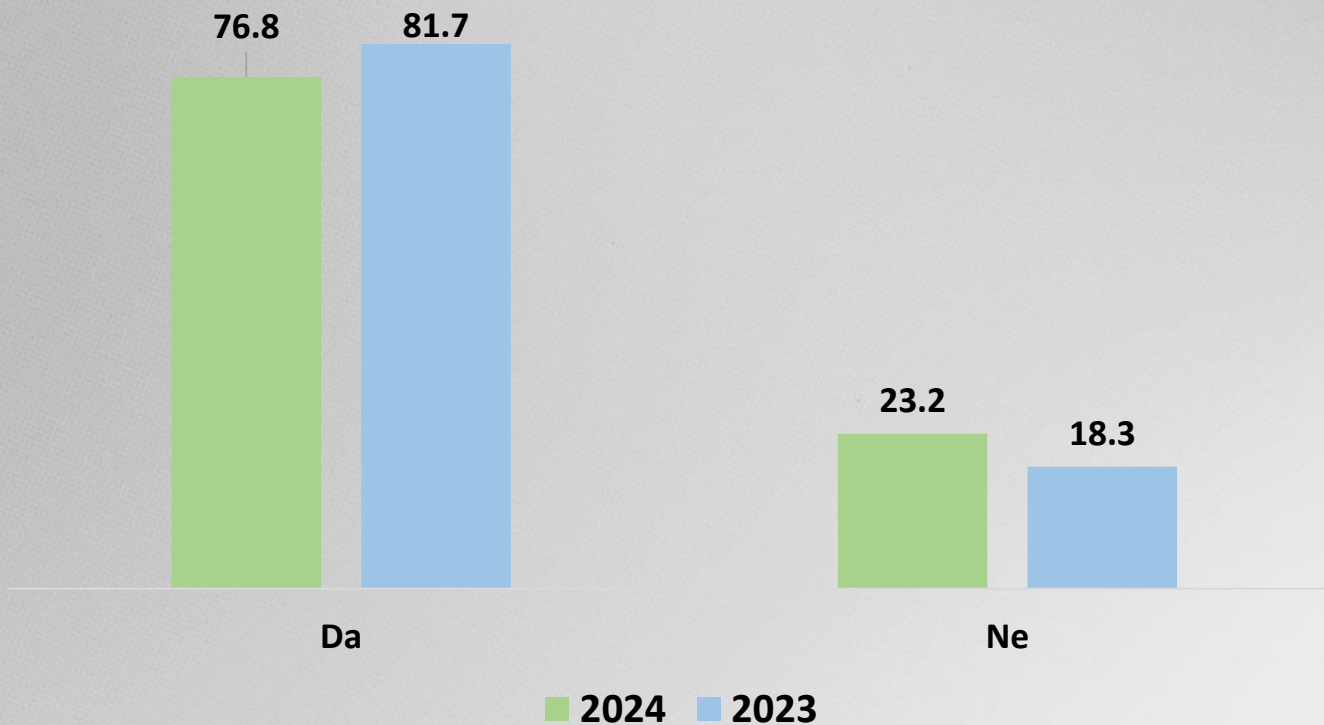
MULTI-
KULTURA-
LNUST u fokusu

Realizacija:	Prikupljanje podataka sprovedeno od 17. do 25. oktobra 2024. godine
Uzorački okvir:	Građani/ke 19+
Veličina uzorka:	1000
Tip uzorka:	Troetafni, stratifikovani, slučajni uzorak
	Prva etapa: region
	Druga etapa: domaćinstvo prostim slučajnim uzorkom (SRSWoR)
	Treća etapa: član/ica domaćinstva Kish tablica
Tip istraživanja:	CAPI prosječne dužine 10 minuta
Mjesta istraživanja:	13 opština iz Crne Gore, gradske, prigradske i seoske životne sredine. Alokacija po stratumima proporcionalna veličini datih stratumima.
Poststratifikacija:	Po polu, godinama i regionu

DEMOGRAFIJA

Percepcija multikulturalnosti društva

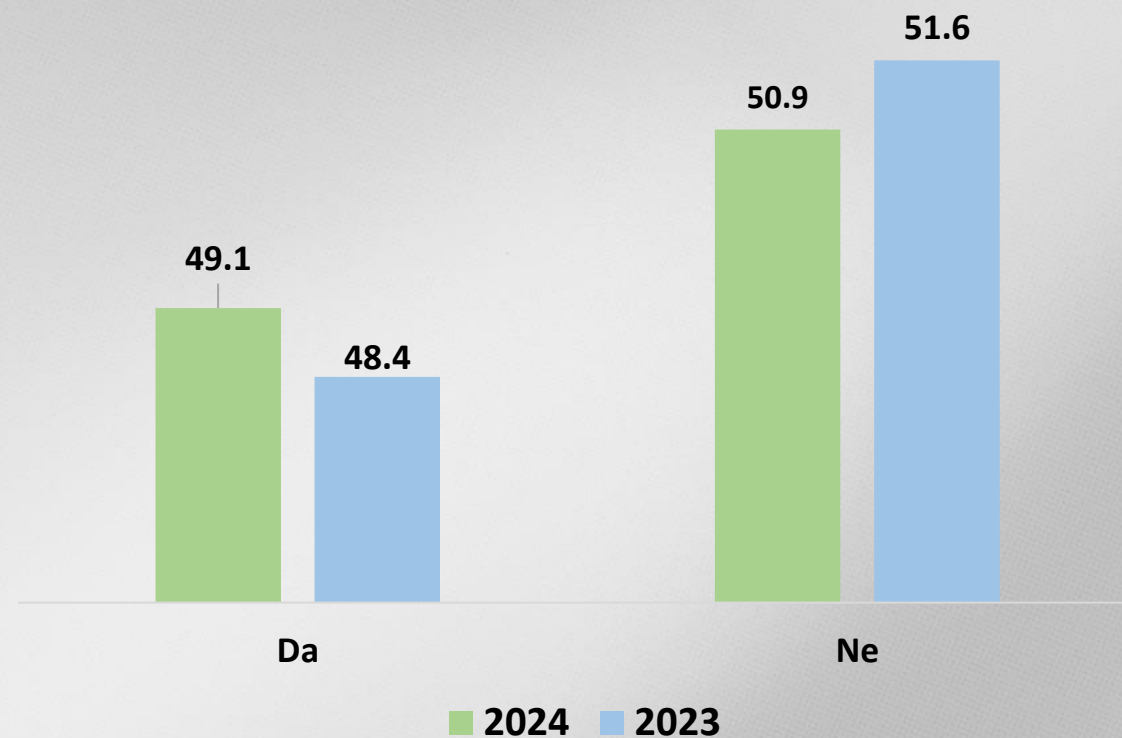

U 2024. godini **76.8%** građana/ki Crne Gore smatra da je društvo u kojem žive multikulturalno, a što je pad u odnosu na **81.7%** takvih iz 2023. godine.

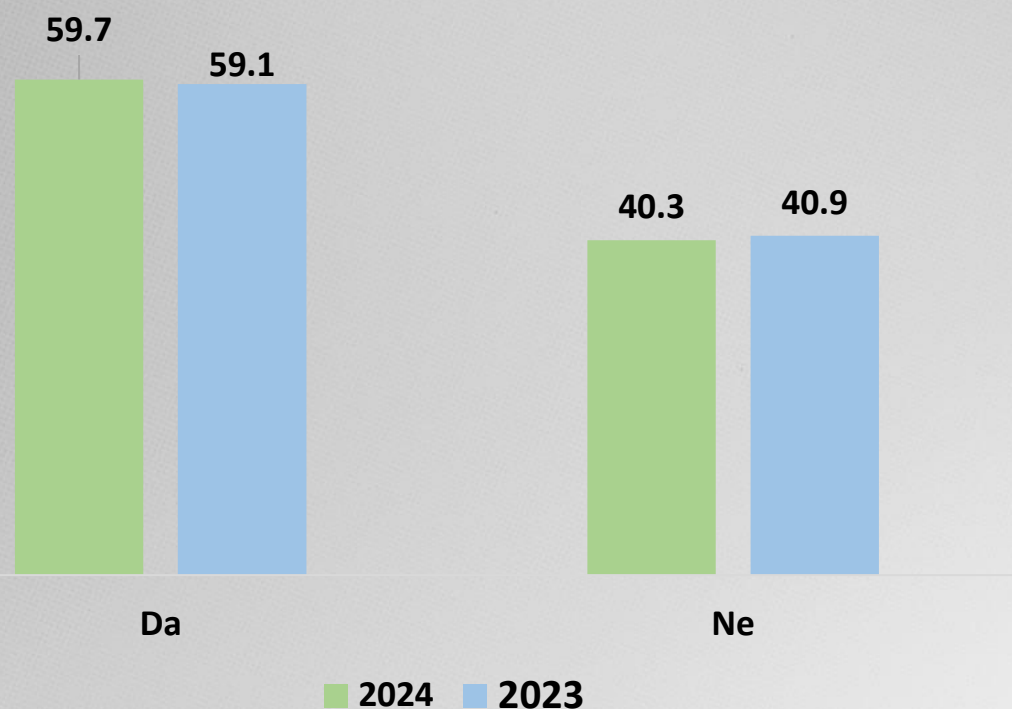
Istovremeno, **procenat onih koji ne vide Crnu Goru kao multikulturalno društvo porastao je sa 18.3% na 23.2%.**

Percepcija diskriminacije po osnovu vjerske pripadnosti

Ostaje značajno visoka percepcija prisutnosti diskriminacije po osnovu vjerske pripadnosti – 49.1% u 2024. godini u odnosu na 48.4% u 2023. godini, a posljedično pada i procenat onih koji je ne vide.

Percepcija diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti

I percepcija diskriminaciji po osnovu nacionalne pripadnosti u Crnoj Gori ostaje na visokom nivou.

U 2024. godini, 59.7% ispitanika smatra da postoji takva diskriminacija u odnosu na 59.1% iz 2023. godine.

Percepcija diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti

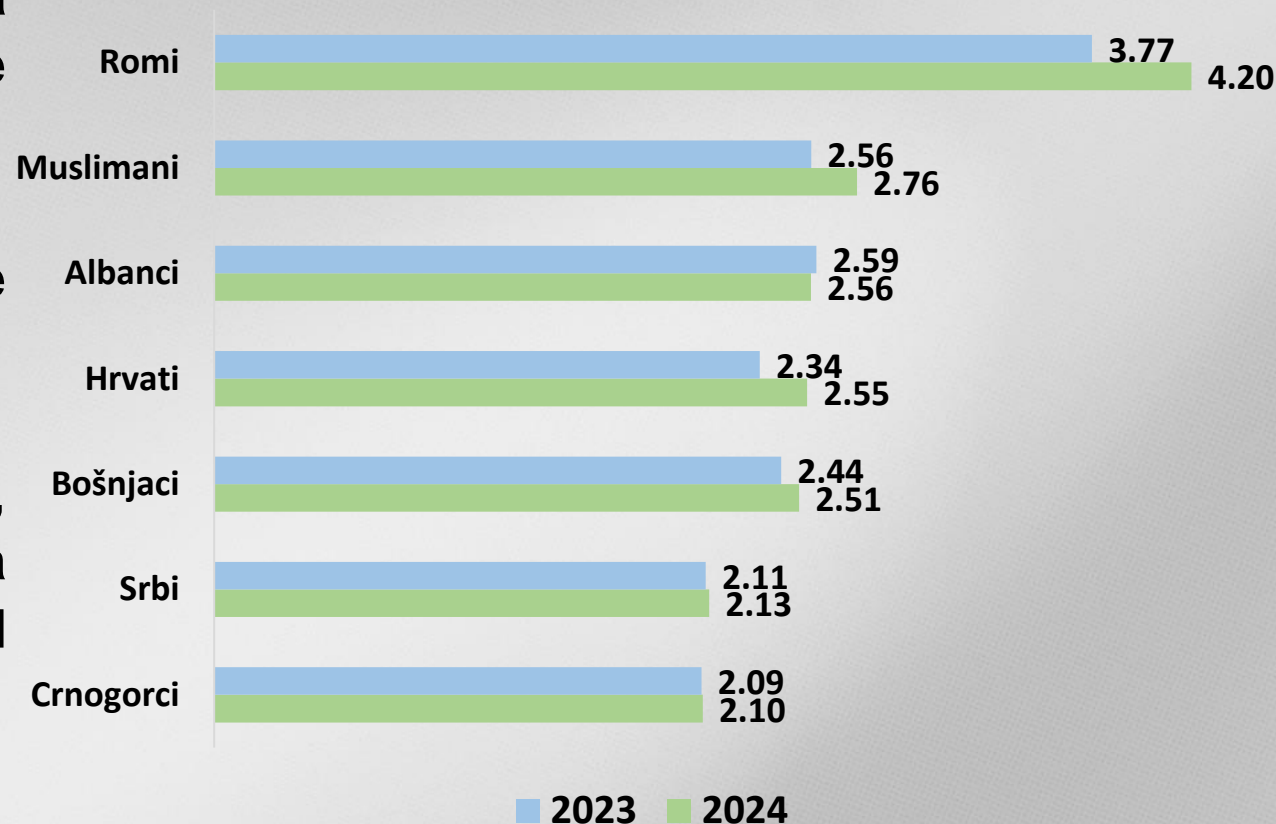
Pripadnici koje nacionalne grupe su, prema Vašem mišljenju, najviše diskriminisani?

(na skali od 1 do 5, pri čemu je 1 uopšte nijesu diskriminisani, a 5 u potpunosti su diskriminisani)

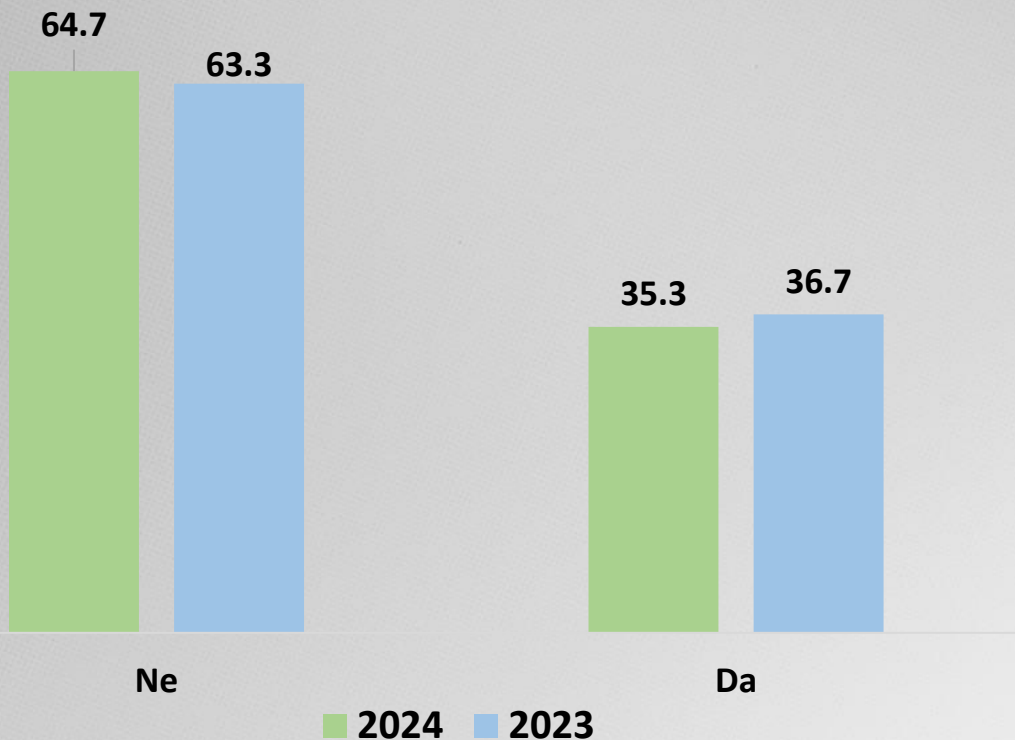
Romi ostaju percipirani kao najdiskriminisanija grupa, s prosječnom ocjenom od 4.20, a što je značajan rast u odnosu na 3.77 iz 2023. godine.

Slijede Muslimani sa ocjenom od 2.76, koja je porasla u odnosu na 2.56 iz 2023. godine.

Ostale grupe, kao što su Albanci, Hrvati i Bošnjaci, zabilježile su manje promjene, dok su ocjene za Crnogorce i Srbe ostale na sličnom nivou od prošle godine.

Osjećaj ugroženosti zbog etničke ili vjerske pripadnosti

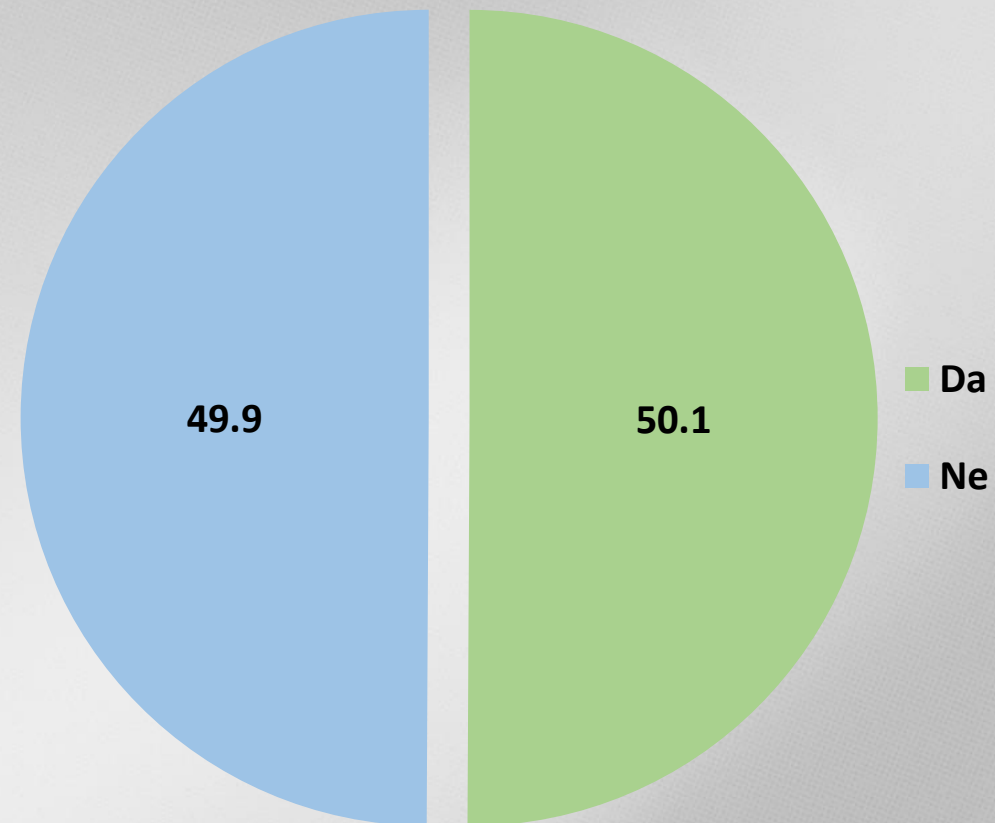

U 2024. godini, 64.7% građana/ki navodi da se nikada nisu osjećali ugroženo zbog svoje etničke ili vjerske pripadnosti, što je blago povećanje u odnosu 2023. godinu.

Takođe, blago se smanjio procenat onih koji su se osjećali ugroženo sa 36.7% na 35.3%.

Percepcija diskriminacije manjinskih naroda

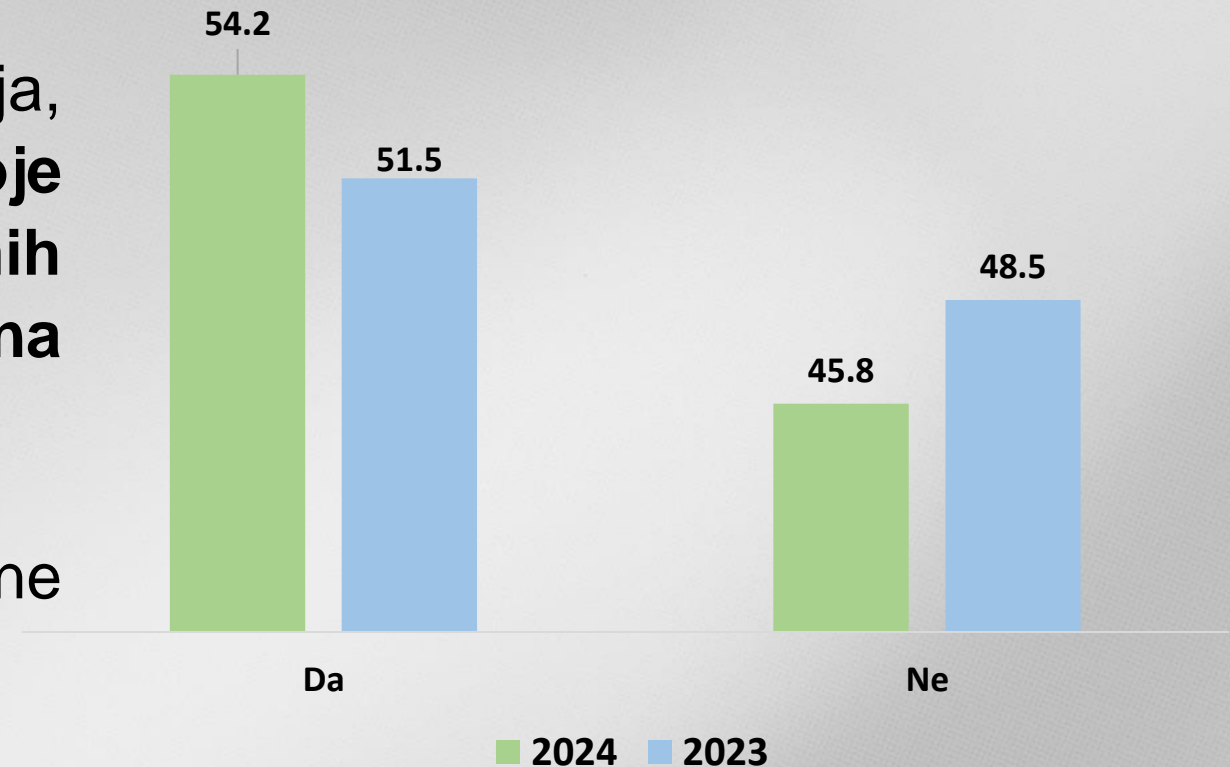
Percepcija o diskriminaciji manjinskih naroda u Crnoj Gori je polarizovana - 50.1% građana/ki smatra da su manjinski narodi diskriminisani, dok 49.9% ne dijeli to mišljenje.

Percepcija privilegovanosti određene nacionalne grupe

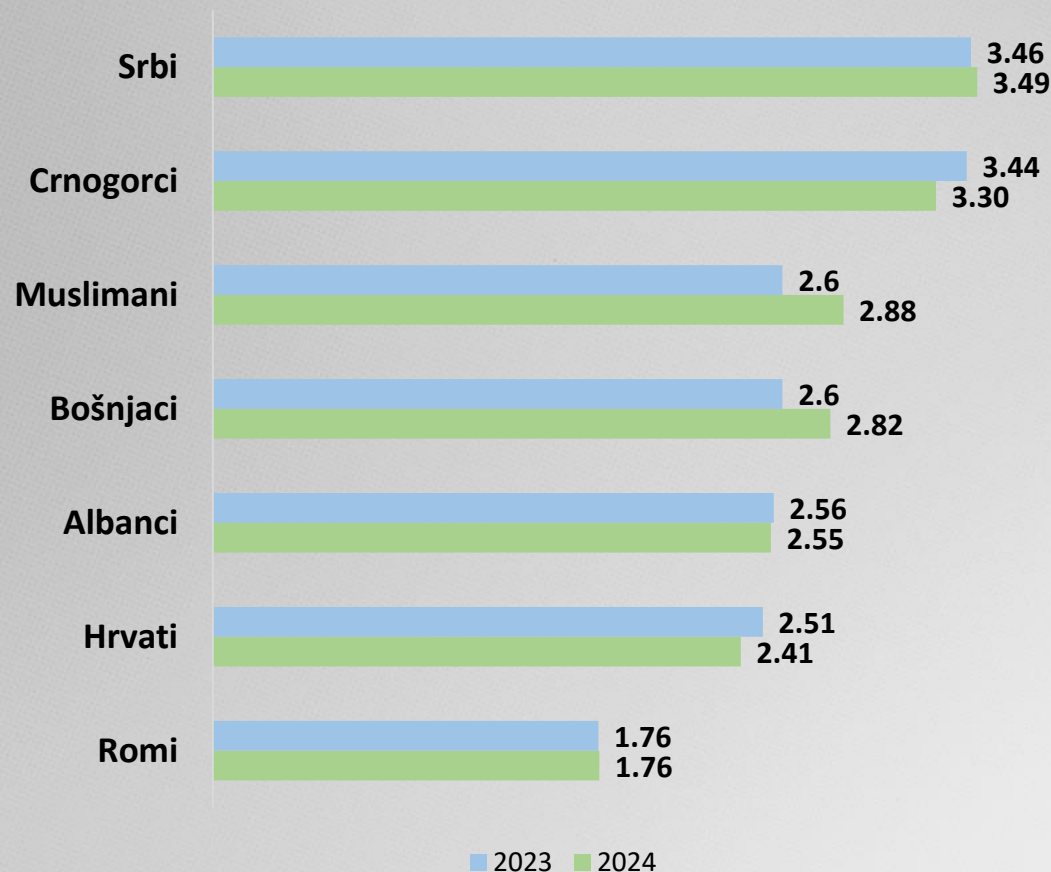
Po nalazima ovogodišnjeg istraživanja, **54.2%** ispitanika/ca vjeruje da postoje privilegije za pripadnike/ce određenih nacionalnosti, što je rast u odnosu na **2023. godinu** kada je to bilo **51.5%**.

Posljedično, smanjio se broj onih koji ne dijele to mišljenje - sa **48.5%** na **45.8%**.

Ko je, po Vašem mišljenju, privilegovan?

(na skali od 1 do 5, pri čemu je 1 uopšte nijesu privilegovani a 5 u potpunosti su privilegovani)

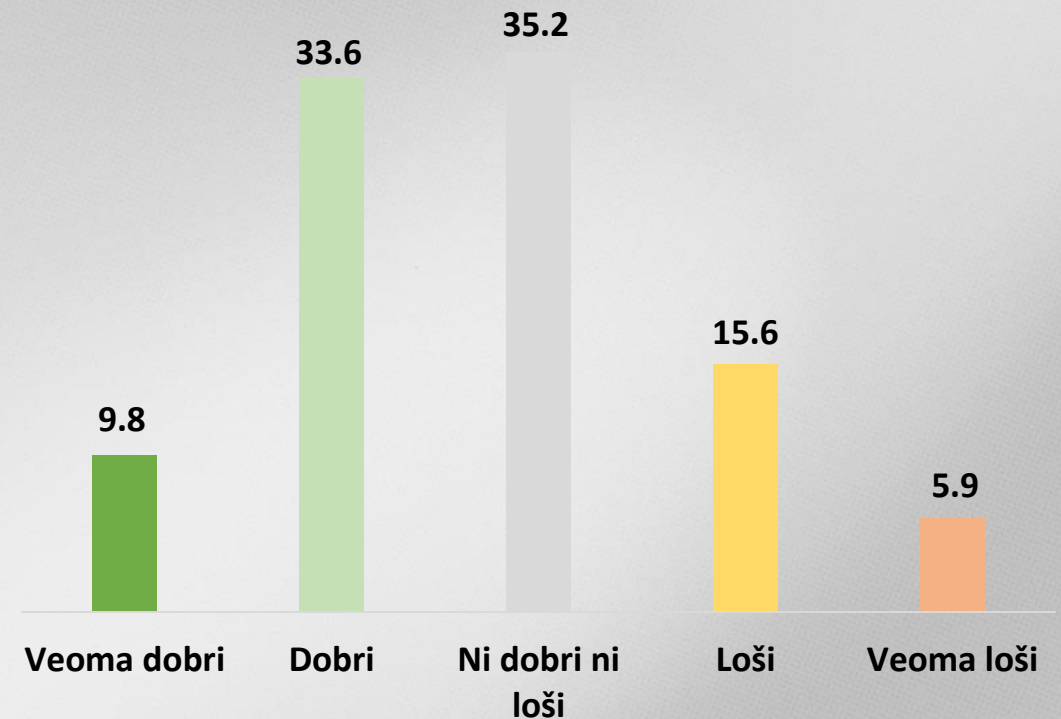
Nalazi iz 2024. ukazuju da su Srbi percipirani kao najprivilegovanija nacionalna grupa – prosječna ocjena od 3.49, uz blago povećanje u odnosu na 3.46 iz 2023. godine.

Crnogorci su percipirani kao manje privilegovani u 2024. nego u 2023. godini, uz pad prosječne ocjene sa 3.44 na 3.30.

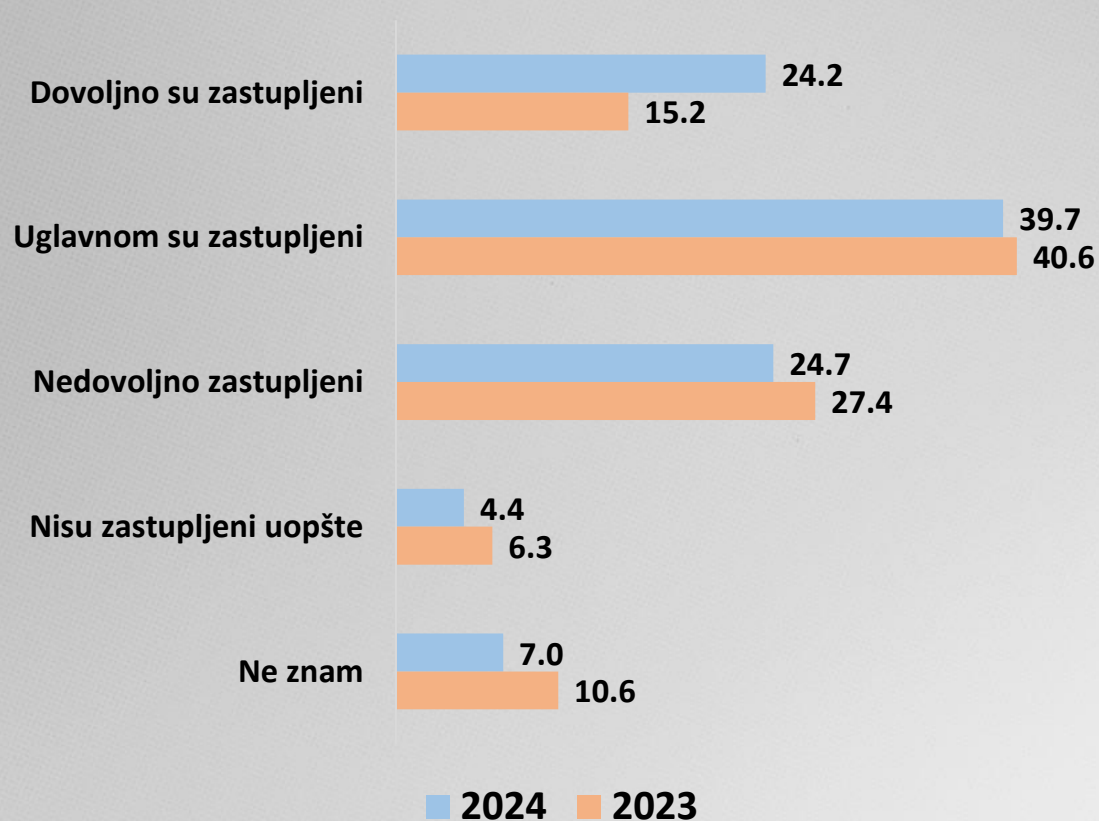
Muslimani i Bošnjaci su doživjeli primjetan rast u percepciji privilegovanosti, dok su Albanci i Hrvati, a posebno Romi ostali na nižim nivoima ove percepcije.

Odnosi između različitih etničkih grupa u Crnoj Gori

Većina ispitanika/ca (43.4%) vidi pozitivno odnose između različitih etničkih grupa u Crnoj Gori, bilo kao dobre (33.6%) ili veoma dobre (9.8%), dok je nešto više od trećine (35.2%) onih za koje su oni ni dobri ni loši, a preko petine (21.5%) smatra da su ti odnosi negativni (loši – 15.6% i veoma loši – 5.9%).

Zastupljenost na mjestima odlučivanja na državnom nivou

U 2024. godini, **značajno se povećao procenat građana/ki koji smatraju da su pripadnici njihove nacionalne zajednice dovoljno zastupljeni na mjestima odlučivanja na državnom nivou - sa 15.2% u 2023. na 24.2%.**

Smanjen je i udio onih koji osjećaju da njihova zajednica nije uopšte (sa 6.3% na 4.4%) ili nije dovoljno zastupljena (sa 27.4% na 24.7%).

Takođe, **manje je onih bez stava** oko ovog pitanja.

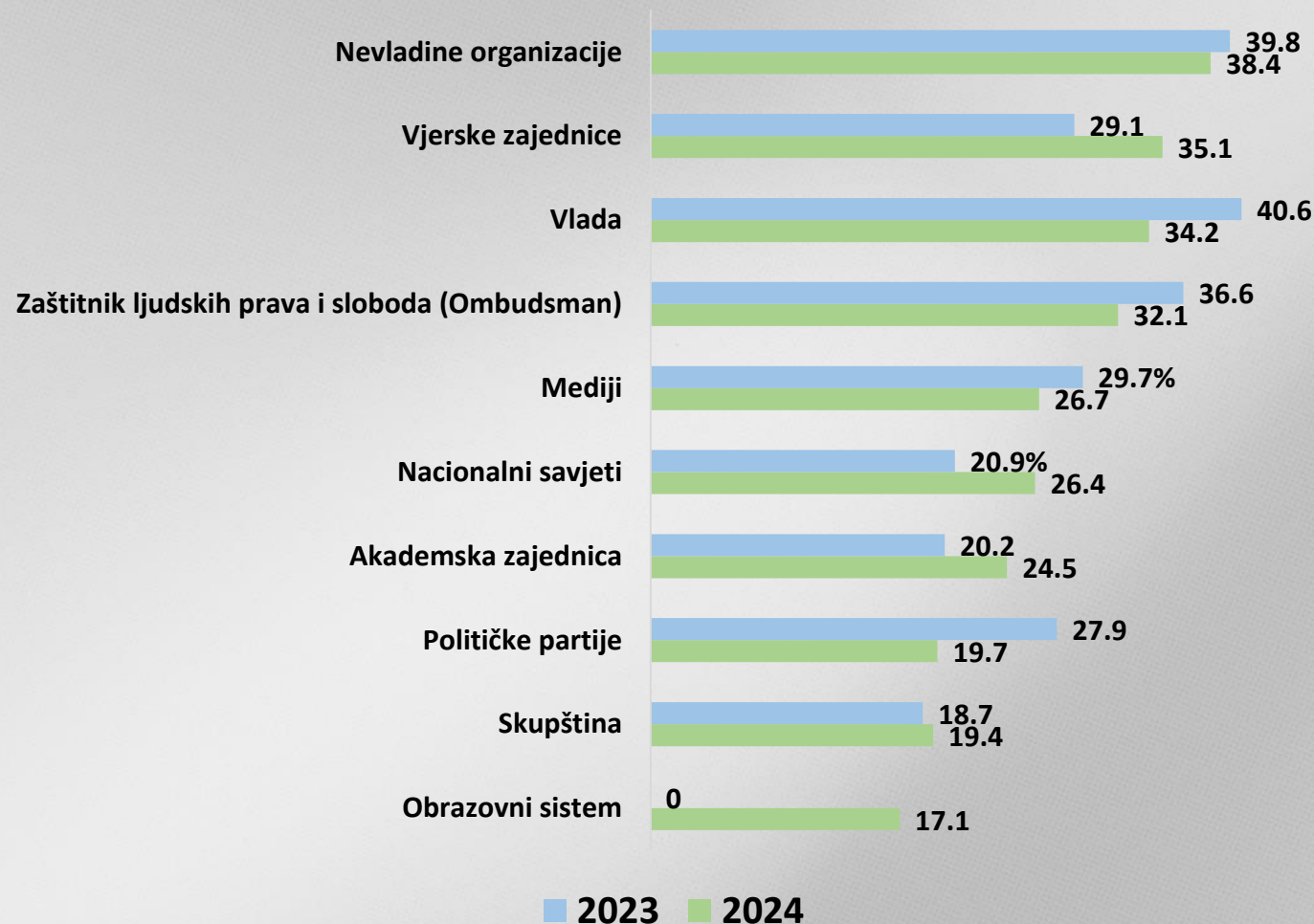
Doprinos institucija/organizacija jačanju svijesti javnosti o značaju multikulturalnosti, kulturi i pravima manjinskih naroda

Podaci iz 2024. godine ukazuju na **promjene u percepciji doprinosa različitih institucija jačanju svijesti javnosti o multikulturalnosti, kulturi i pravima manjinskih naroda.**

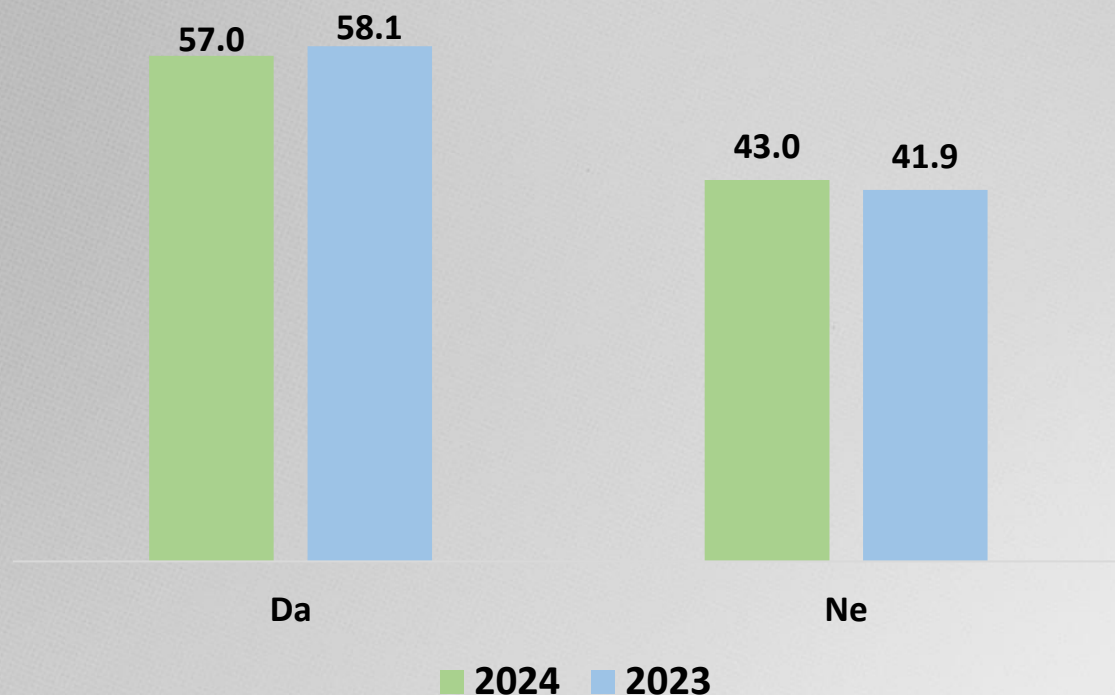
Pad u povjerenju bilježi Vlada - sa 40.6% u 2023. na 34.2% u 2024, a **još veći političke partije** - sa 27.9% u 2023. na 19.7% u 2024.

S druge strane, percipira se **veći doprinos vjerskih zajednica** - sa 29.1% na 35.1%, kao i akademske zajednice i nacionalnih savjeta.

NVO su na najvišem nivou doprinosa u ovom domenu, uz blagi pad sa 39.8% na 38.4%.

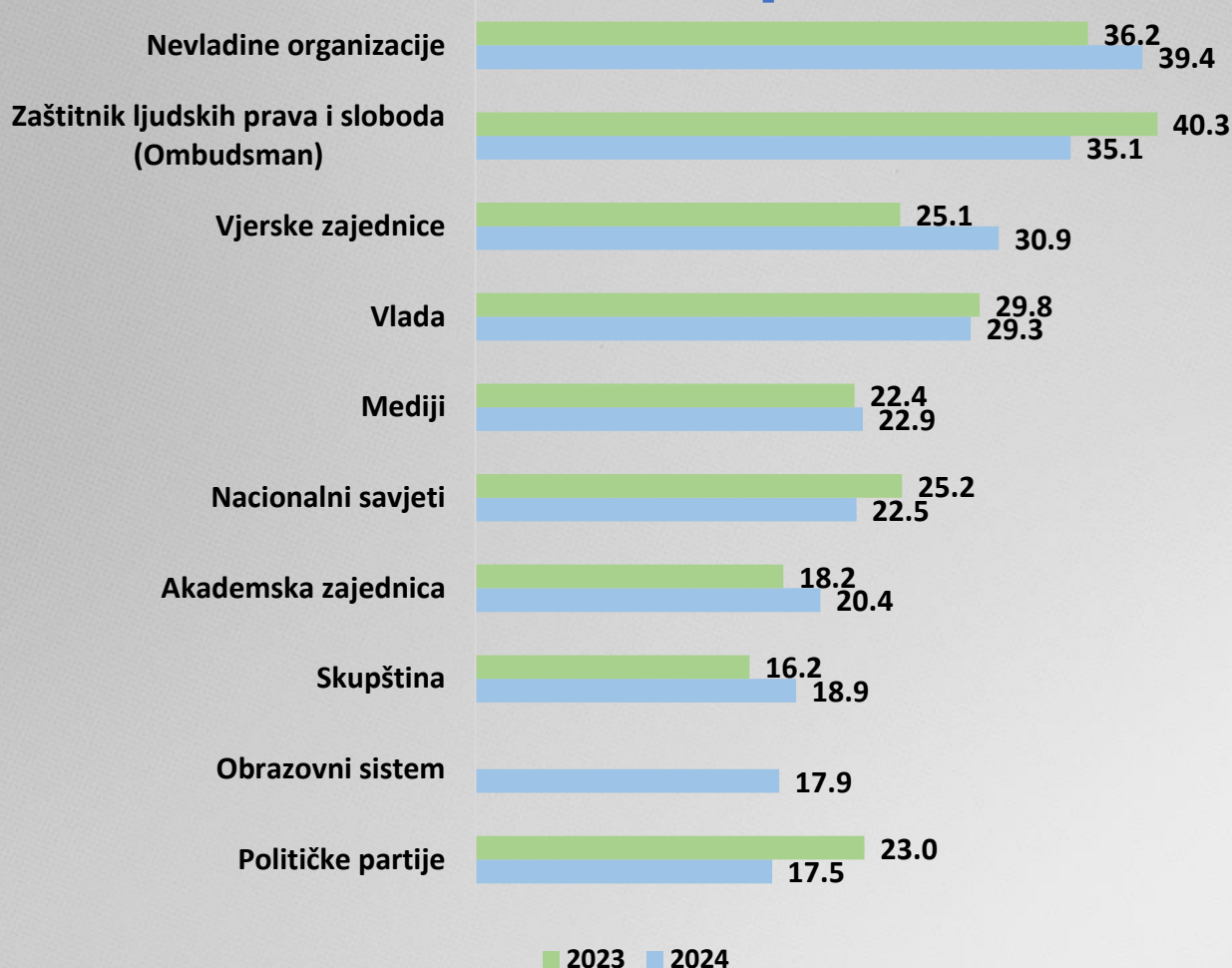

Da li crnogorski Ustav i zakoni u dovoljnoj mjeri štite prava manjinskih naroda u Crnoj Gori?

Ostaje preovlađujuće uvjerenje građana/ki da Ustav i zakoni adekvatno štite prava manjinskih naroda, iako uz mali pad - 58.1% iz 2023. na 57% u 2024. godine.

Doprinos institucija/organizacija smanjenju diskriminacije prema različitim grupama

Nevladine organizacije se najčešće prepoznaju kao ključni akteri u smanjenju diskriminacije - sa 39.4%, što je porast u odnosu na 36.2% iz 2023.

Vjerske zajednice su zabilježile rast u ovom domenu - sa 25.1% na 30.9%.

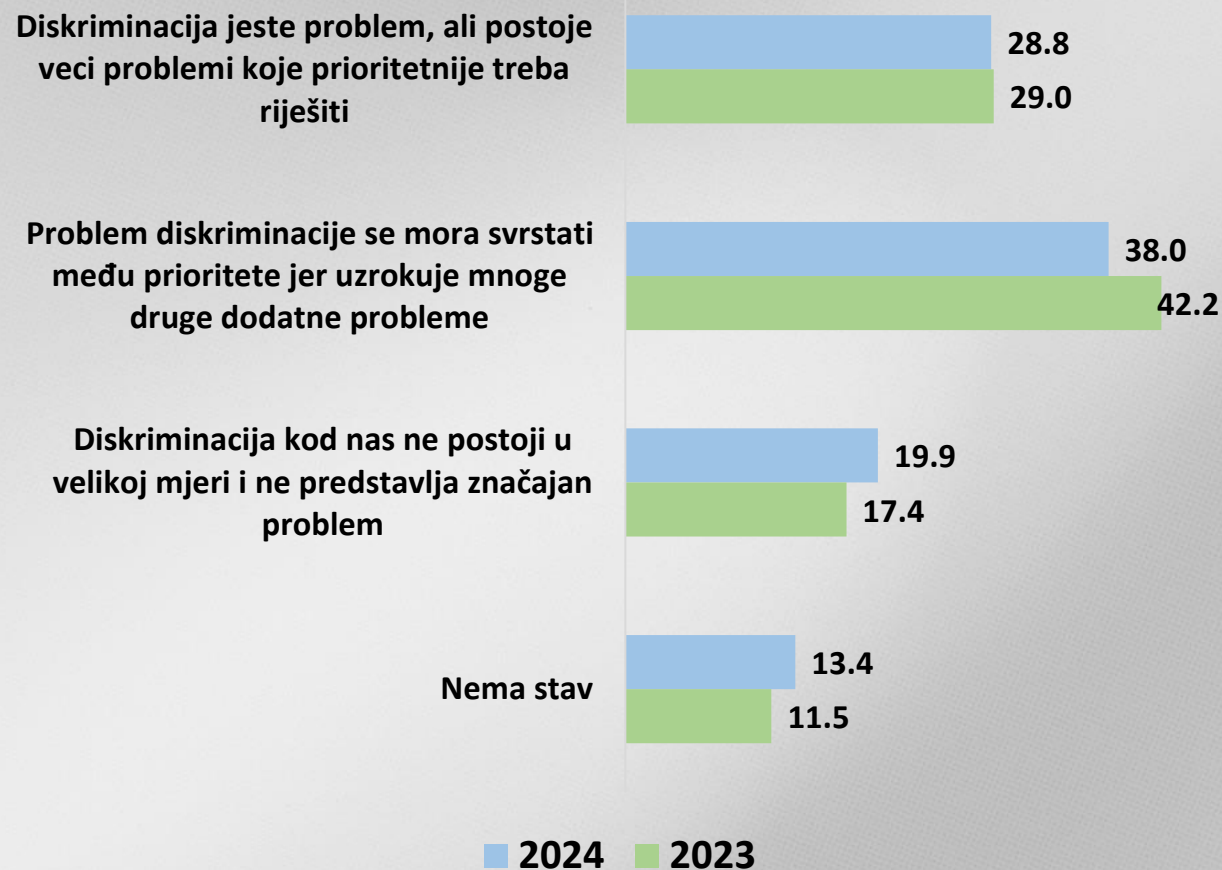
S druge strane, povjerenje u političke partije opalo je sa 23% u 2023. na 17.5% u 2024. godini, kao i u Ombudsmana - sa 40.3% na 35.1%.

Da li problem diskriminacije treba da bude prioritet rada Vlade?

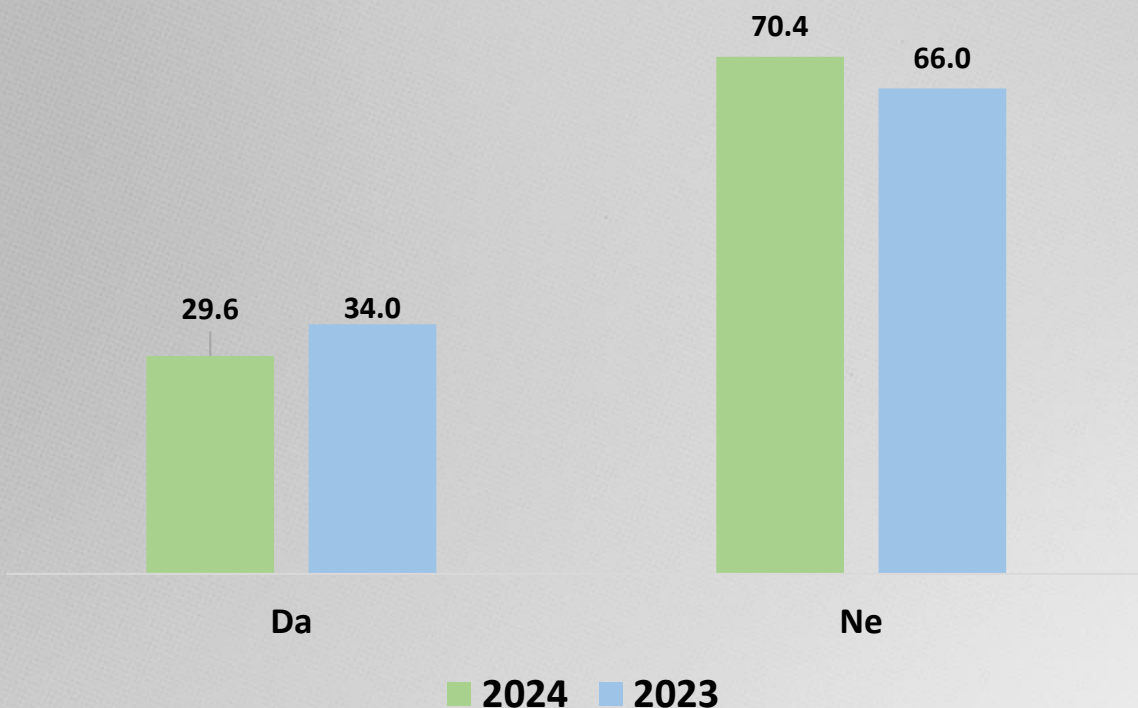
U 2024. godini, **38%** anketiranih smatra da **problem diskriminacije treba biti jedan od prioriteta Vlade**, jer uzrokuje mnoge druge probleme, što je pad u odnosu na 42.2% iz 2023.

Istovremeno, **procenat onih koji smatraju da postoje veći problemi koji zahtijevaju hitnije rješavanje ostao je skoro nepromijenjen.**

Broj građana/ki koji vjeruju da diskriminacija nije značajan problem blago je porastao.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i afirmacija prava manjinskih naroda

Pada nivo informisanosti javnosti o radu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u oblasti afirmacije prava manjinskih naroda – 70.4 % u 2024. u odnosu na 66% iz 2023. godine navodi da nisu upoznati sa ovim aktivnostima Ministarstva.

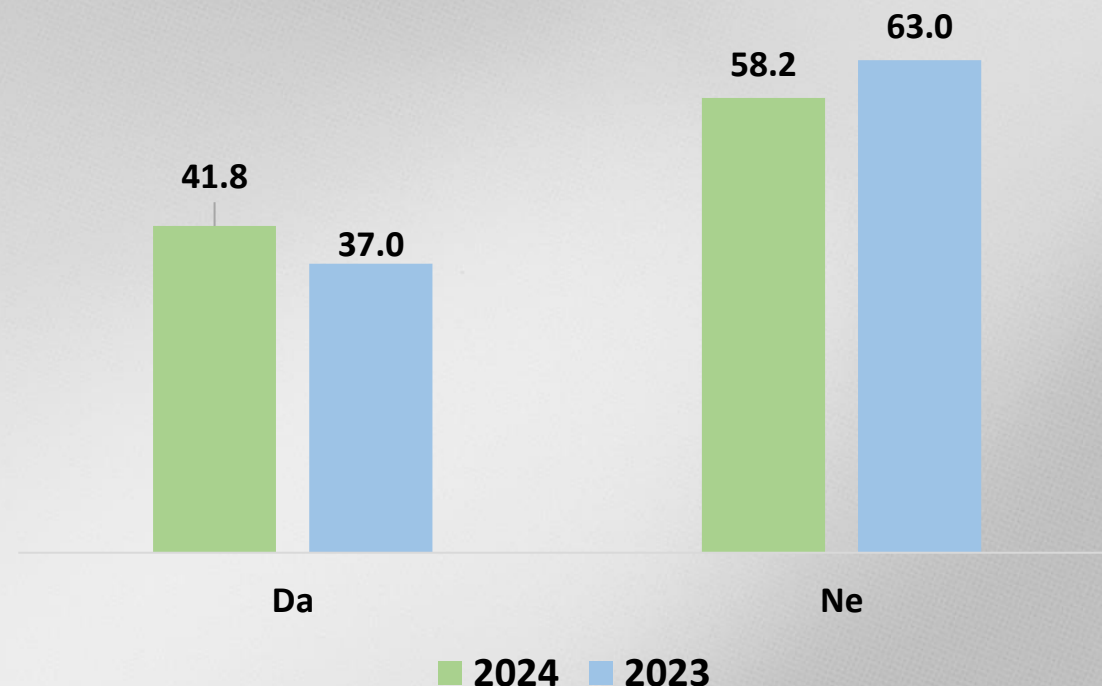
Istovremeno, rad Ministarstva u unaprjeđenju međuetničke tolerancije ocijenjen je sa prosječnom ocjenom 3.29, dok je ta ocjena u 2023. bila 3.00

(na skali od 1 do 5, pri čemu je 1 nedovoljan a 5 odličan)

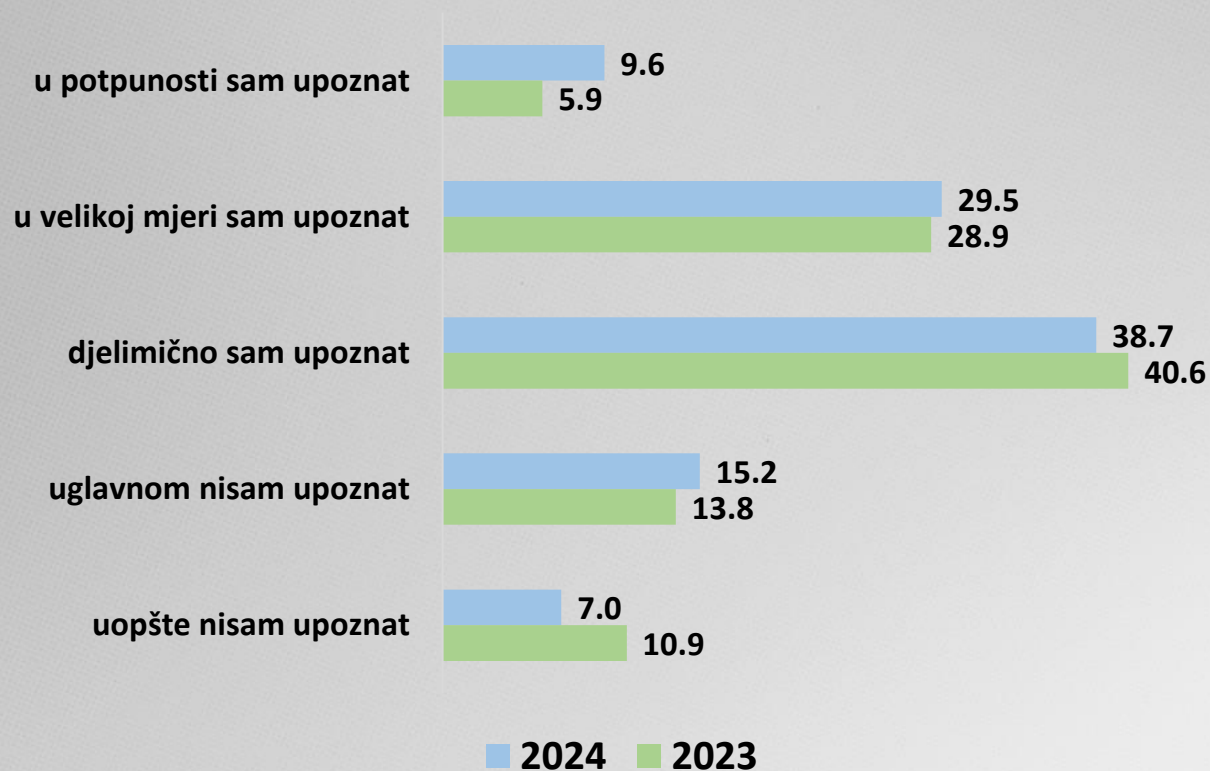
Znate li da u Crnoj Gori postoje nacionalni savjeti manjinskih zajednica?

Porasla je svijest građana/ki o postojanju nacionalnih savjeta manjinskih zajednica u Crnoj Gori - 41.8% u 2024. u odnosu na 37% u 2023. godini.

I dalje većina - 58.2% - nije upoznata s postojanjem ovih savjeta, iako je taj procenat manji u odnosu na prethodnu godinu.

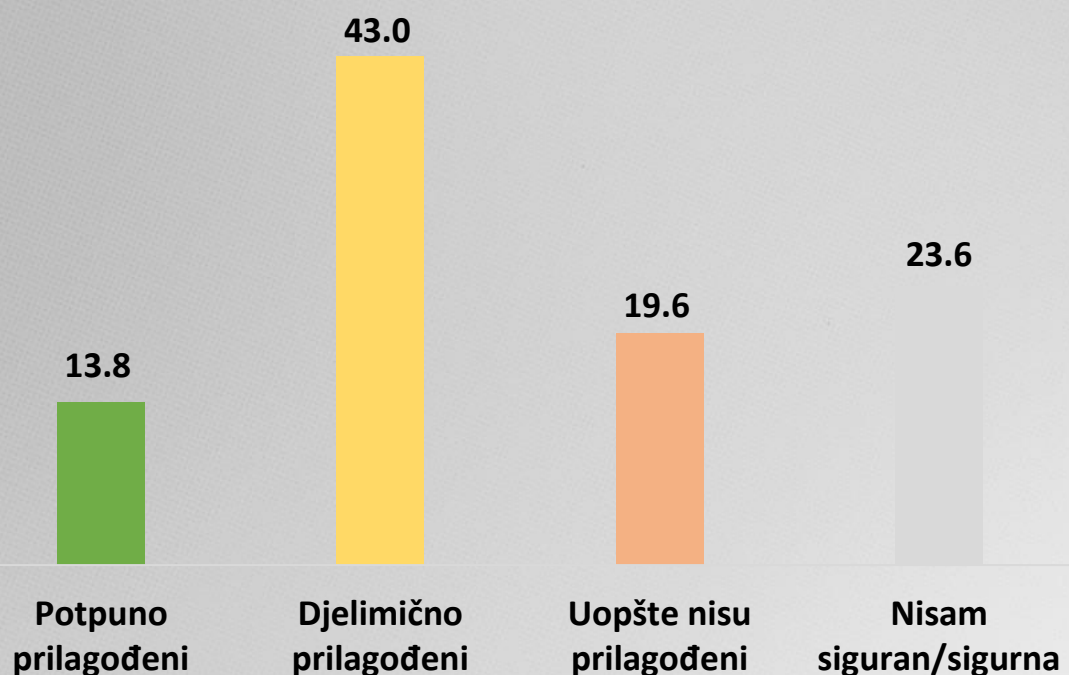

Koliko ste upoznati sa kulturom i običajima manjinskih naroda u Crnoj Gori?

Neznatno je porastao procenat građana/ki koji su, u nekoj mjeri, upoznati sa kulturom i običajima manjinskih naroda u Crnoj Gori u odnosu na 2023. godinu, a smanjio se broj onih koji ne mogu da se odrede oko ovog pitanja.

Obrazovni programi i promovisanje multikulturalizma i tolerancije među različitim etničkim i vjerskim grupama

Oko 57% ispitanika/ca smatra da su obrazovni programi u Crnoj Gori u potpunosti (13.8%) ili djelimično (43.0%) prilagođeni promovisanju multikulturalizma i tolerancije među različitim etničkim i vjerskim grupama.

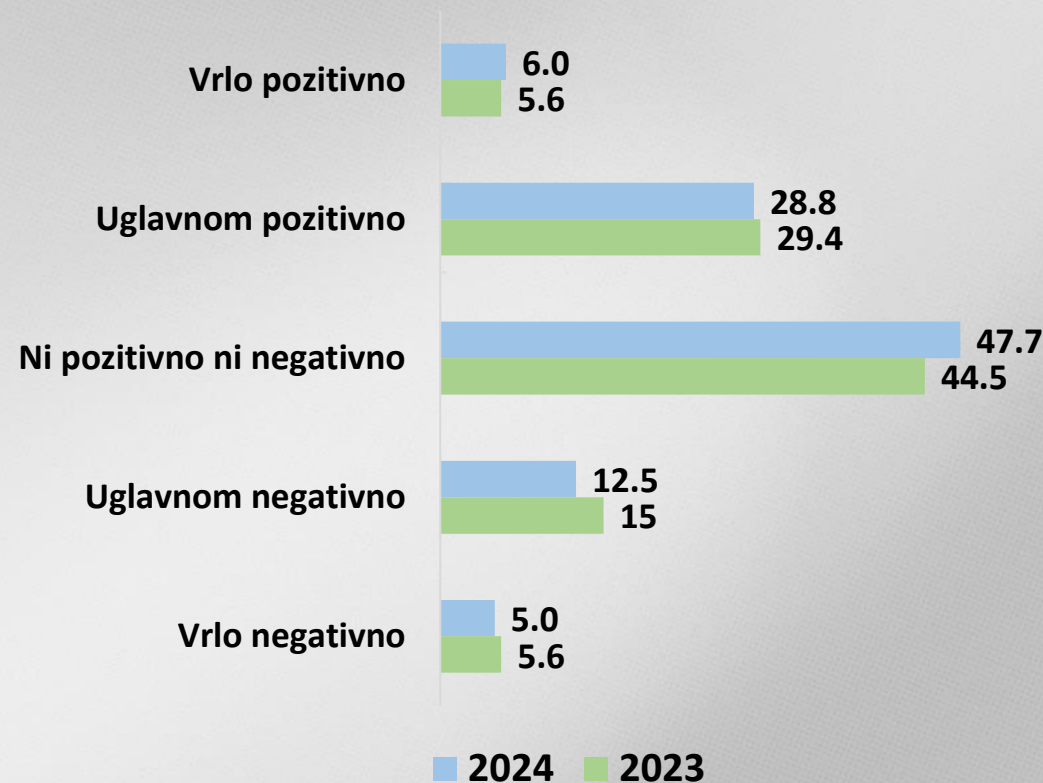
S druge strane, oko 1/5 je mišljenja da ti programi uopšte nisu prilagođeni, dok oko 1/4 ne može da se odredi oko ovog pitanja.

Kako ocjenjujete informisanje i izvještavanje javnog servisa RTCG o vašoj nacionalnoj zajednici?

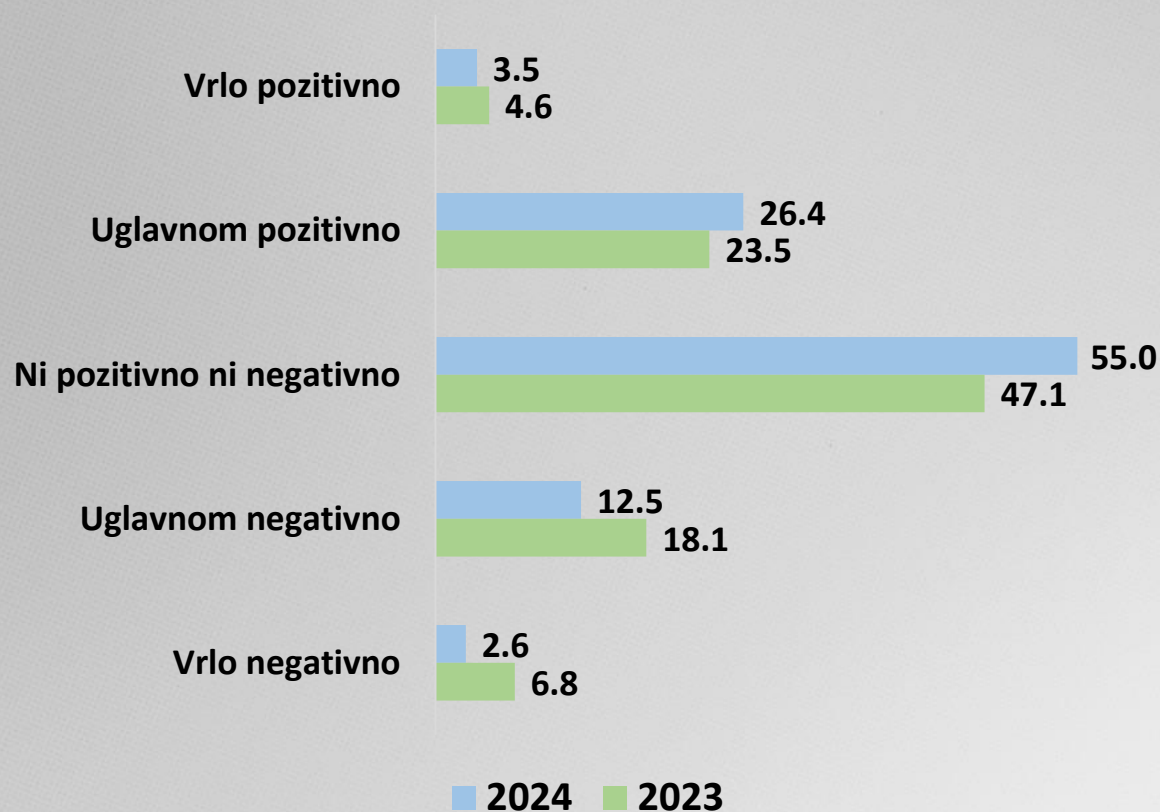
U 2024. godini, 34.8% građana/ki ocjenjuje informisanje i izvještavanje RTCG-a o svojoj nacionalnoj zajednici kao pozitivno (vrlo ili uglavnom), što je na nivou iz 2023.

Najveći procenat ispitanika/ca i dalje daje neutralnu ocjenu - 47.7% u 2024. u poređenju sa 44.5% u 2023.

Istovremeno, procenat onih koji imaju negativno mišljenje o izvještavanju RTCG-a o ovom pitanju smanjio se sa 20.6% u 2023. na 17.5% u 2024. godini.

Kako ocjenjujete informisanje i izvještavanje privatnih medija o vašoj nacionalnoj zajednici?

Informisanje i izvještavanje privatnih medija o njihovoj nacionalnoj zajednici kao pozitivno (vrlo ili uglavnom) procjenjuje oko 30% građana/ki, što je blagi rast u odnosu na 2023. godinu.

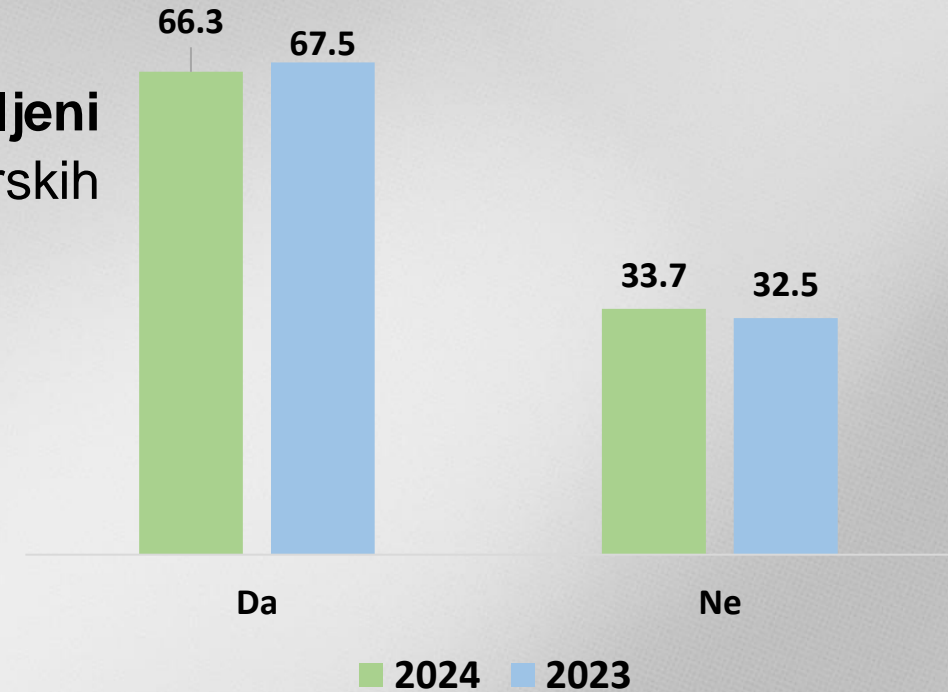
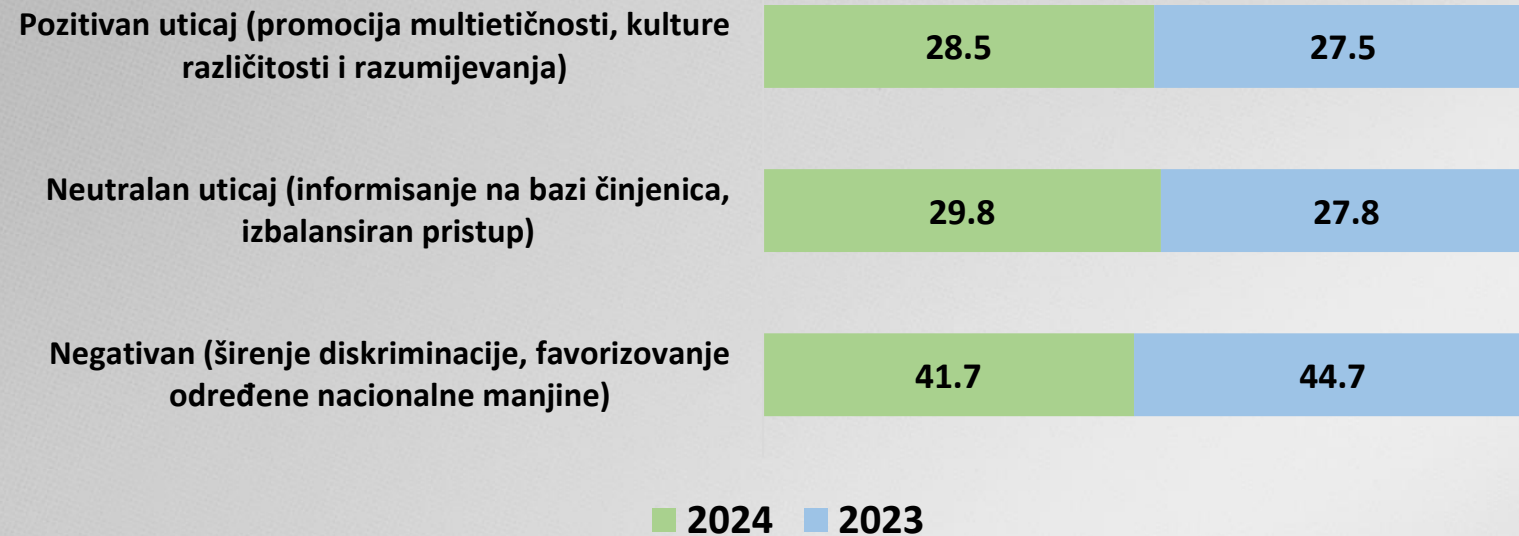
Neutralne ocjene preovladavaju, a i značajno su porasle - sa 47.1% u 2023. na 55% u 2024.

S druge strane, negativne ocjene su se smanjile.

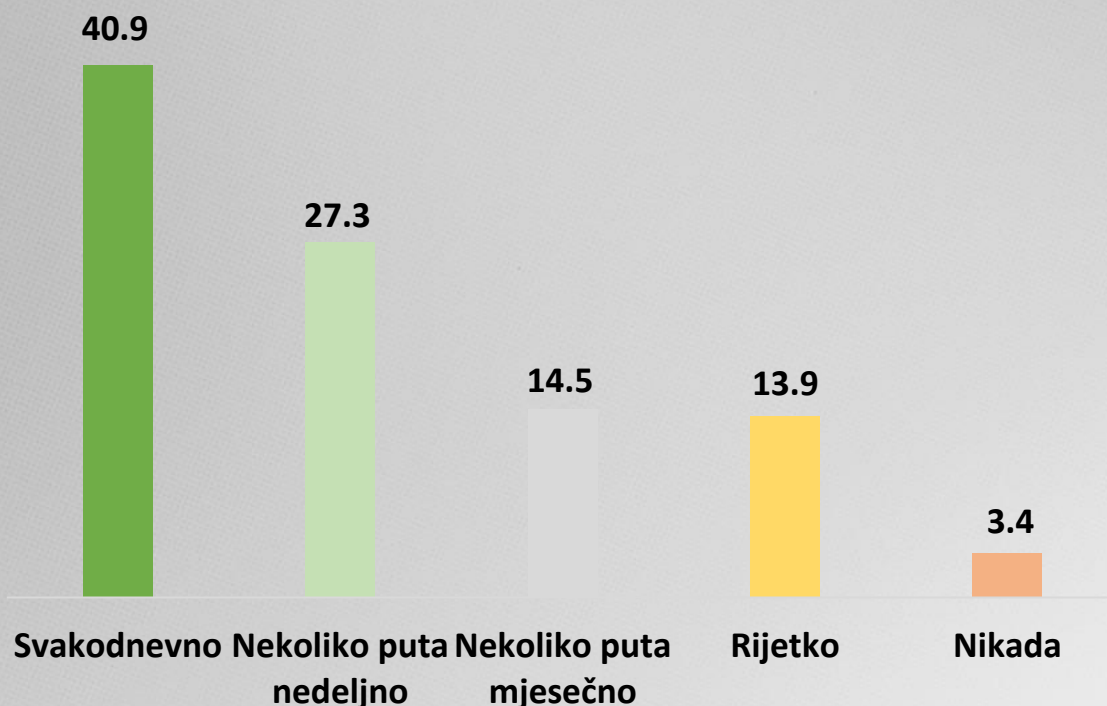
Uticaj medija na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama

Preko 2/3 građana/ki (66.3%) smatra da mediji utiču na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama, a od tog broja oko 42% cijeni da je taj uticaj negativan.

Takođe, 36% smatra da u medijima nisu dovoljno zastupljeni pozitivni primjeri saradnje između različitih etničkih i vjerskih zajednica.

Koliko često imate kontakt sa pripadnicima različitih etničkih, kulturnih ili vjerskih grupa?

Oko 41% građana/ki navodi da svakodnevno ima kontakt sa pripadnicima različitih etničkih, kulturnih ili vjerskih grupa, a više od četvrtine nekoliko puta nedjeljno.

Dok se 14.5% susrijeće sa pripadnicima ovih grupa nekoliko puta mjesečno, 13.9% rijetko ima kontakt, a 3.4% izjavljuje da nikada nema takav kontakt.

Percepcija diskriminacije manjinskih naroda po oblastima

Da li smatrate da su manjinski narodi u Crnoj Gori diskriminirani u sljedećim oblastima i u kojoj mjeri ukoliko cijenate da jesu?

(skala od 1 do 5, pri čemu je 1 uopšte nijesu diskriminirani, a 5 u potpunosti su diskriminirani)

Podaci pokazuju rast percepcije diskriminacije manjinskih naroda u svim analiziranim oblastima u odnosu na 2023. godinu.

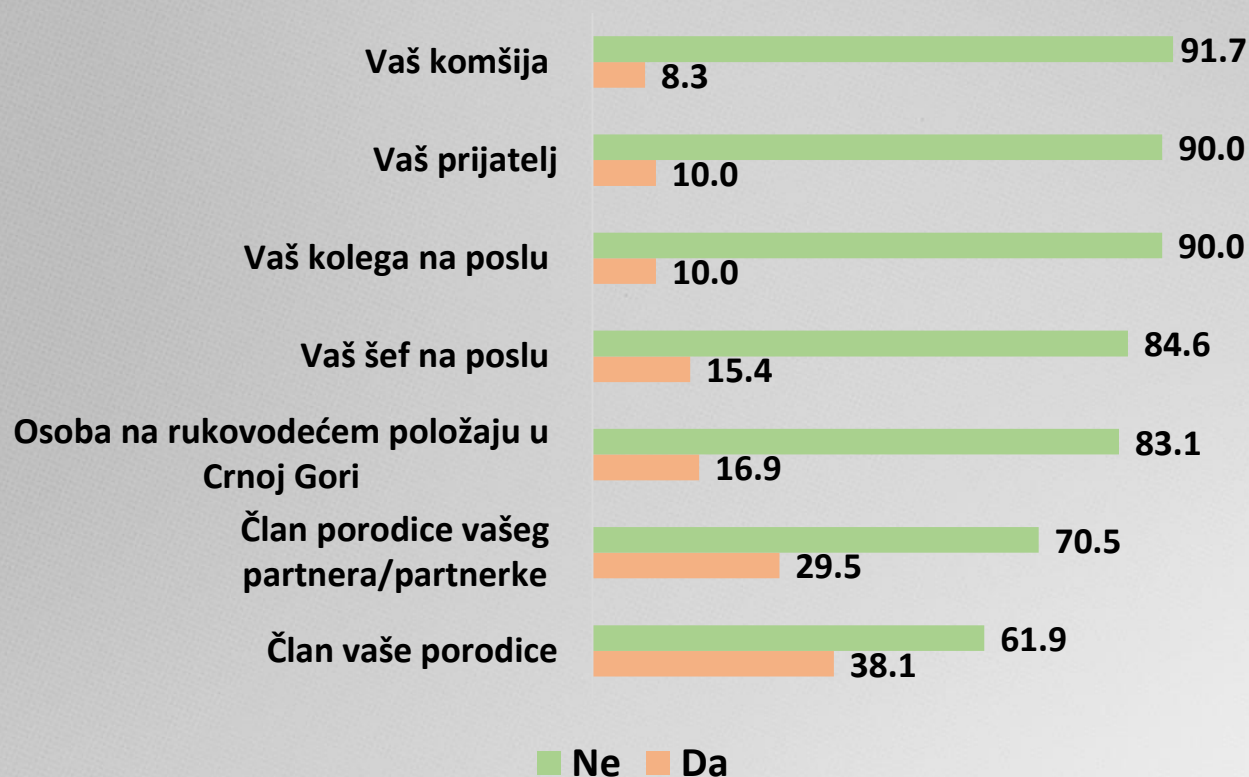
Diskriminacija u zapošljavanju u državnom sektoru ocijenjena je sa 2.91 naspram 2.51 u 2023, a u privatnom sektoru sa 2.78 u odnosu na 2.31 u 2023. godini.

Percepcija diskriminacije pred sudovima porasla je sa 2.28 na 2.60, dok je u oblasti obrazovanja zabilježen porast sa 2.23 na 2.56.

Kada je riječ o zdravstvenoj zaštiti, ocjena je porasla sa 2.13 na 2.53.

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije vjeroispovjesti bila ...

Distanca u odnosu na različite vjeroispovijesti veća je kad se radi o porodičnim odnosima.

Tako bi oko 38% građana/ki imalo problem kada bi član/ica njihove porodice bila osoba drugačije vjeroispovijesti, dok bi oko 62% to prihvatilo bez problema, a sličan pristup postoji i kada je u pitanju član/ica porodice partnera.

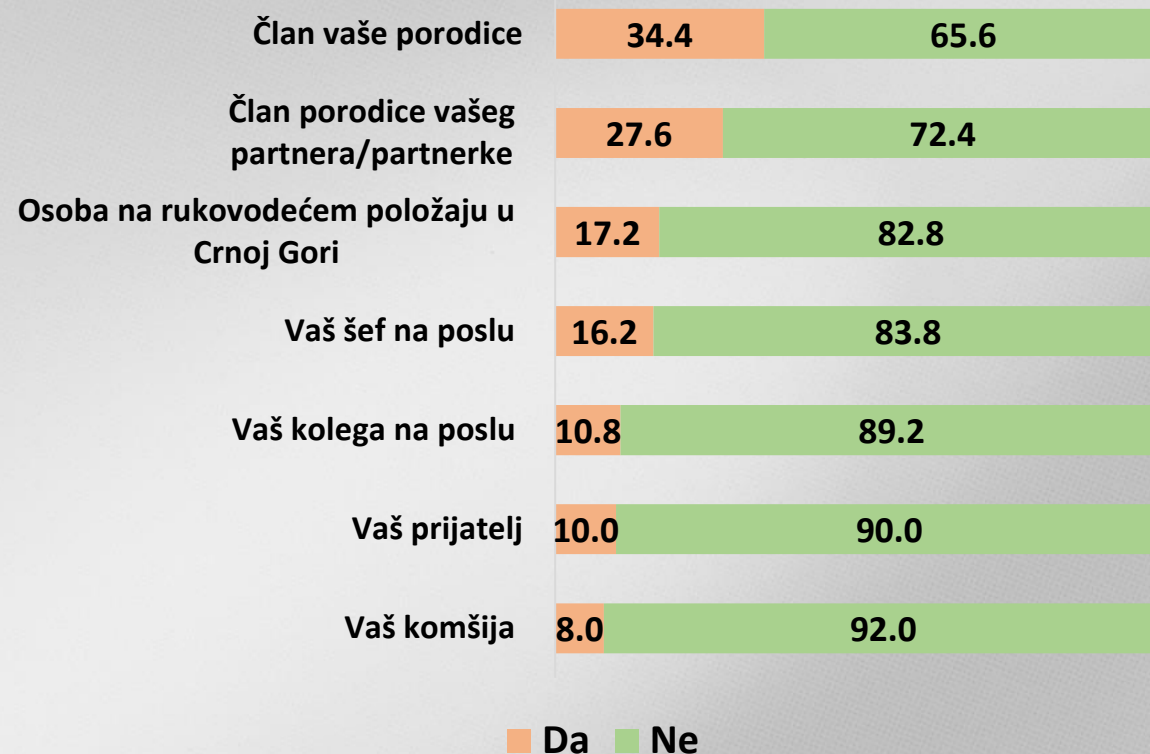
Manji procenat izražava nelagodu prema osobama drugačije vjeroispovijesti na rukovodećim položajima, kao šefu, kolegi, prijatelju, ili komšiji.

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije etničke grupe bila ...

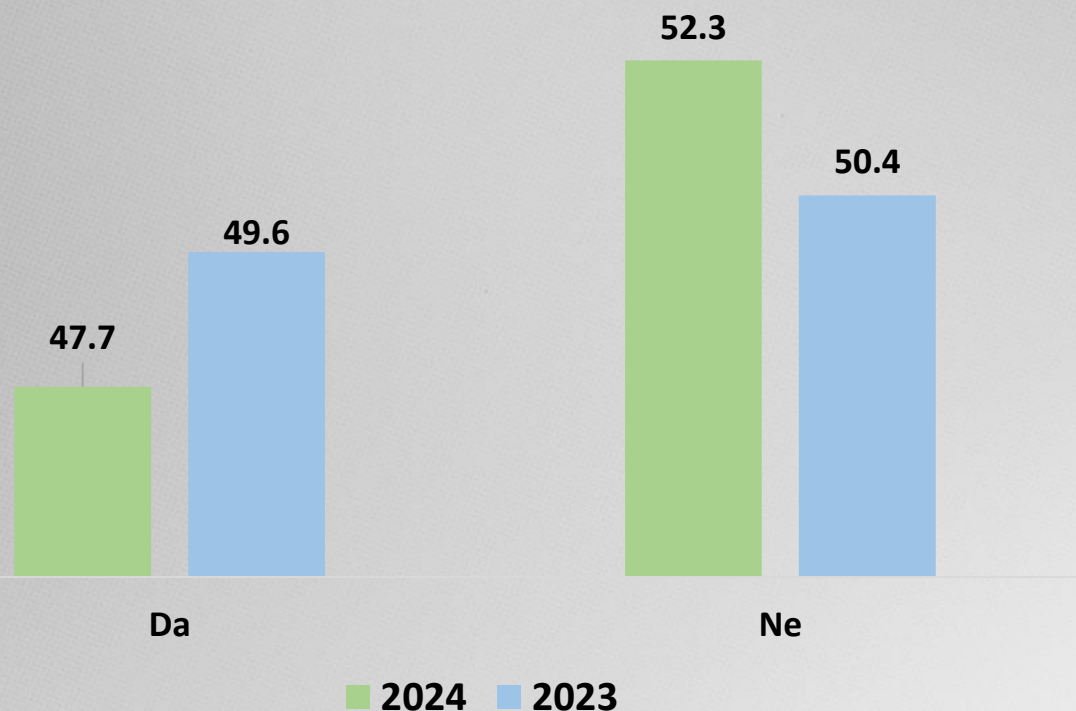
I distanca prema različitim etničkim grupama je izraženija na nivou porodice.

Nalazi pokazuju da bi 34.4% anketiranih imalo problem kada bi član/ica njihove porodice bila osoba drugačije etničke pripadnosti, dok 65.6% ispitanika to ne bi smetalo, a slična je relacija i kad je riječ o članu/ici porodice njihovog partnera.

Manji procenat anketiranih bi imao problem s osobama drugačije etničke na rukovodećim položajima, kao šefu, kolegi, prijatelju ili komšiji.

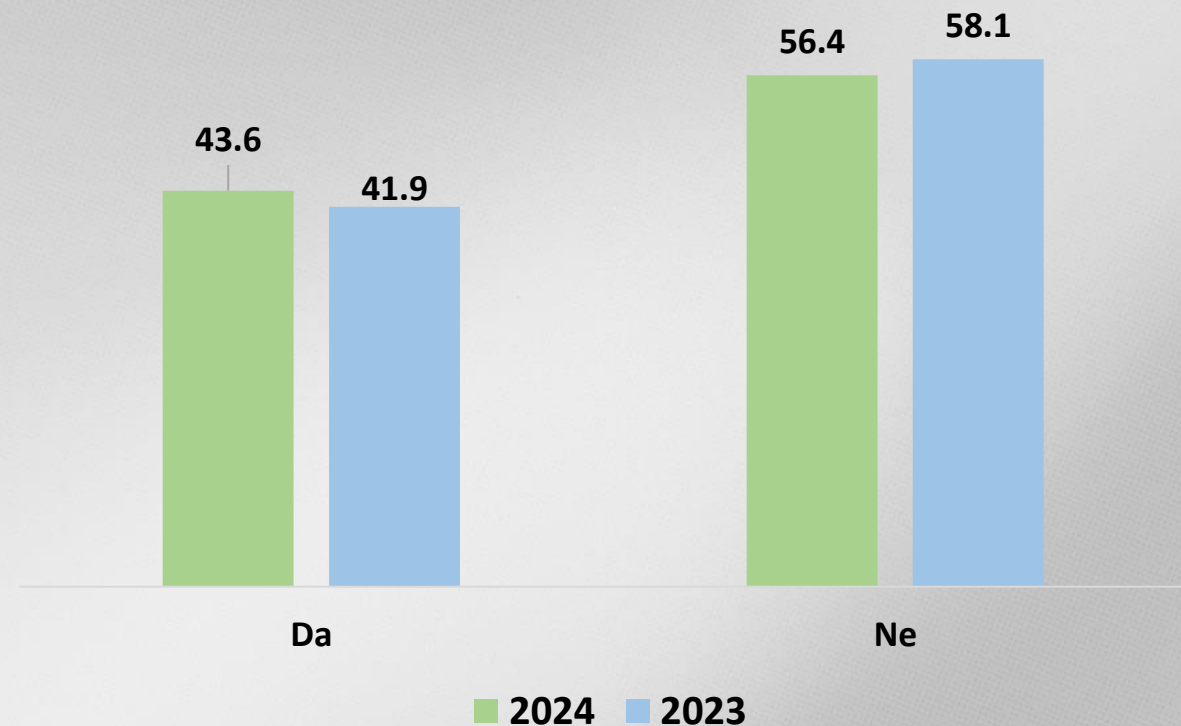
Da li biste sklopili brak sa partnerom/kom druge etničke grupe?

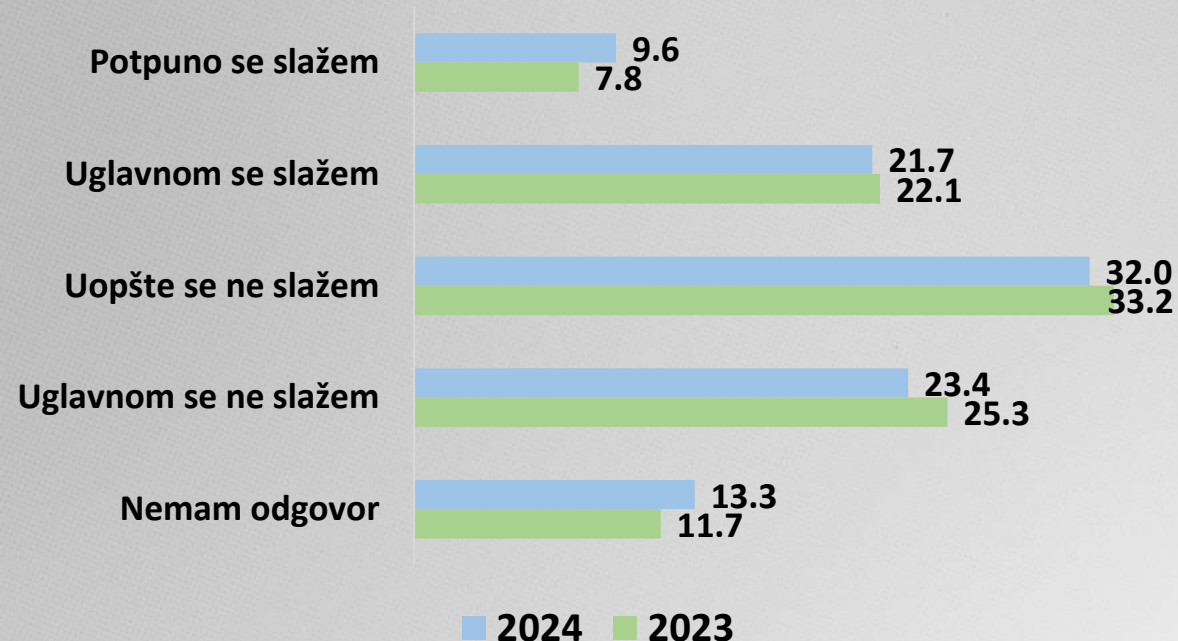
U 2024. godini, 52.3% anketiranih građana/ki navodi da ne bi sklopilo brak s osobom iz druge etničke grupe, što je rast u odnosu na 50.4% iz 2023. godine.

Da li biste sklopili brak sa partnerom/kom različite vjeroispovjesti?

Većina anketiranih građana/ki - 56.4% - ne bi sklopili brak s osobom drugačije vjeroispovijesti, što je nešto manje, iako se radi o vrlo visokom procentu, u odnosu na 2023. godinu kada je to bilo 58.1%

Stanje građanske svijesti

Da li se slažete sa konstatacijom “da treba biti nepovjerljiv i suzdržan prema pripadnicima druge etničke grupe ili vjeroispovjesti, čak i kad ste u prijateljskom odnosu”?

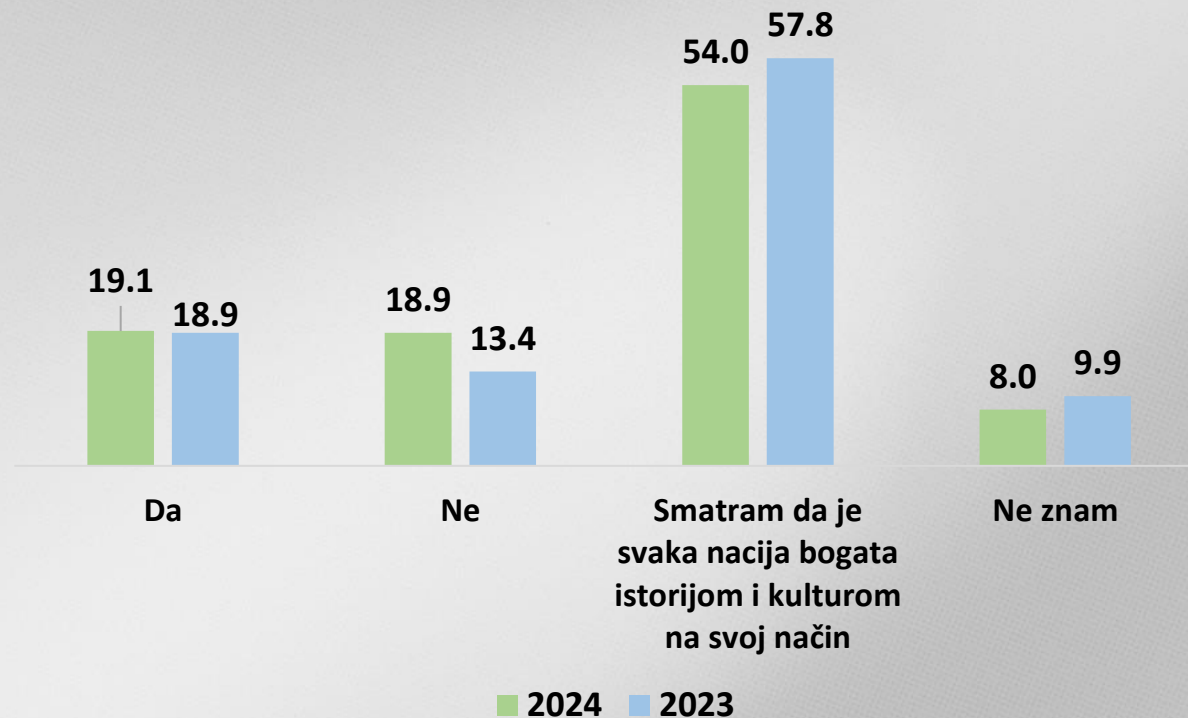
Raste procenat onih koji su saglasni, u određenom obimu, sa konstatacijom „**da treba biti nepovjerljiv i suzdržan prema pripadnicima druge etničke grupe ili vjeroispovjesti, čak i u prijateljskom odnosu**” – 31.3% naspram 29.9% u 2023. godini.

Istovremeno, 55.4% sa tim nije saglasno, u nekom obimu, što je manje nego 2023. kad je to bilo 58.5%.

Stanje građanske svijesti

Većina ispitanika/ca - 54.% - smatra da je svaka nacija bogata historijom i kulturom na svoj način, iako je taj procenat nešto niži nego 2023. godine.

Kao i 2023. godine, oko 1/5 vjeruje da je istorija i kultura njihove nacije mnogo bogatija od drugih, ali raste broj protivnika/ca ovog mišljenja - 18.9% u 2024. u odnosu na 13.4% iz 2023.

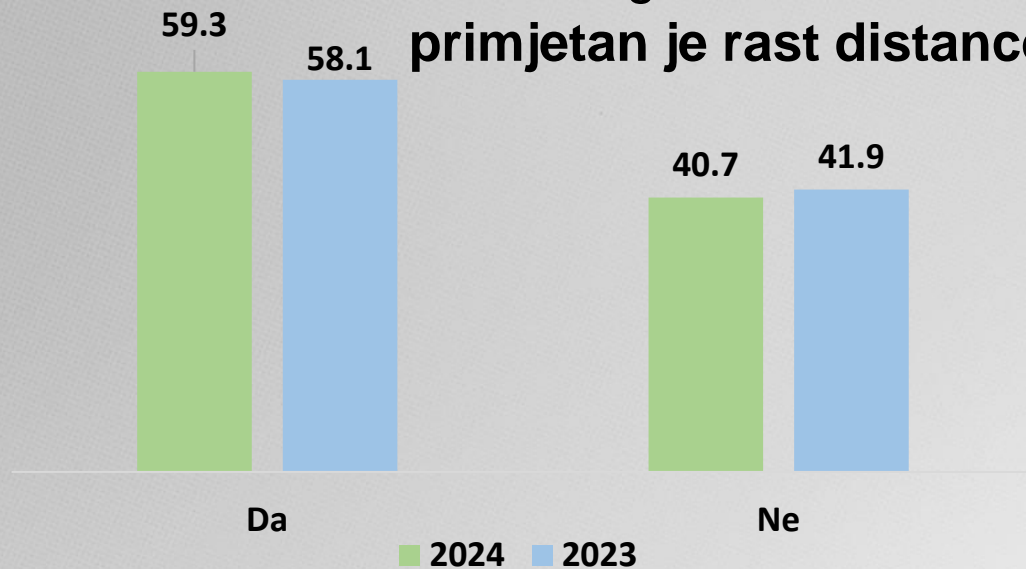

Da li smatrate da je istorija i kultura Vaše nacije mnogo bogatija od istorije i kulture drugih nacija?

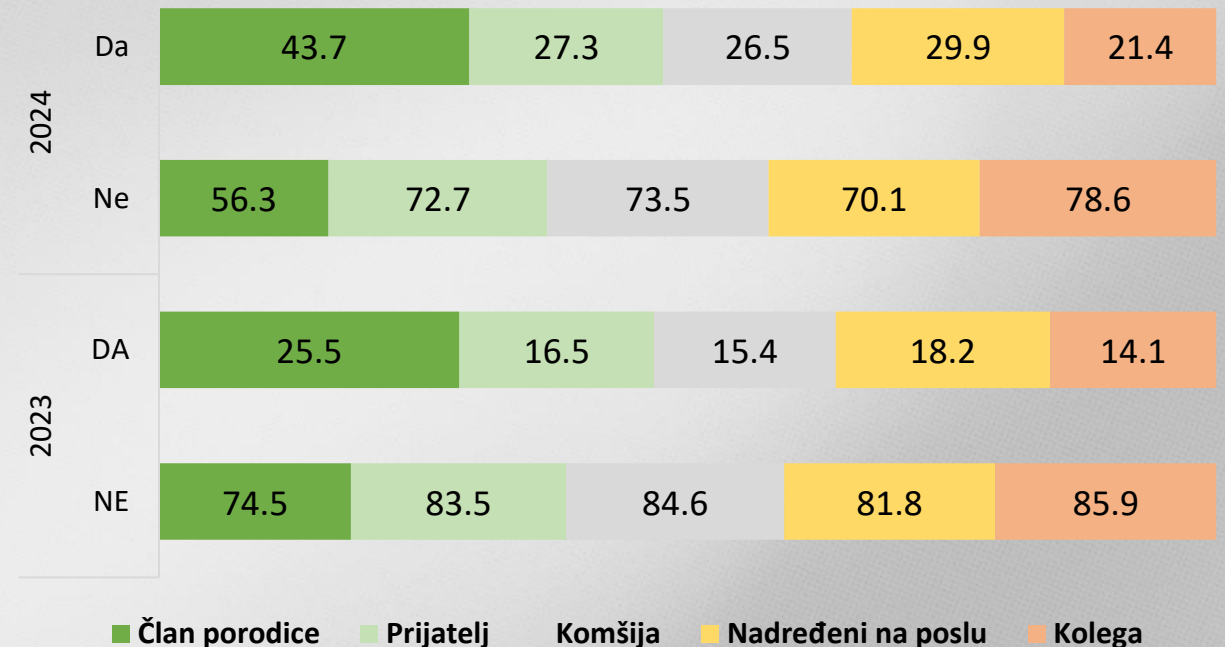
Odnos prema izbjeglicama i migrantima

Oko 2/3 građana/ki smatra da je crnogorsko društvo otvoreno prema migrantima i izbjeglicama, što je blagi rast u odnosu na 2023. godinu.

Istovremeno, iako većina građana/ki ne bi imala problem sa migrantima i izbjeglicama kao kolegama, nadređenima na poslu, komšijama, prijateljima ili članom porodice primjetan je rast distance u odnosu na 2023. godinu.

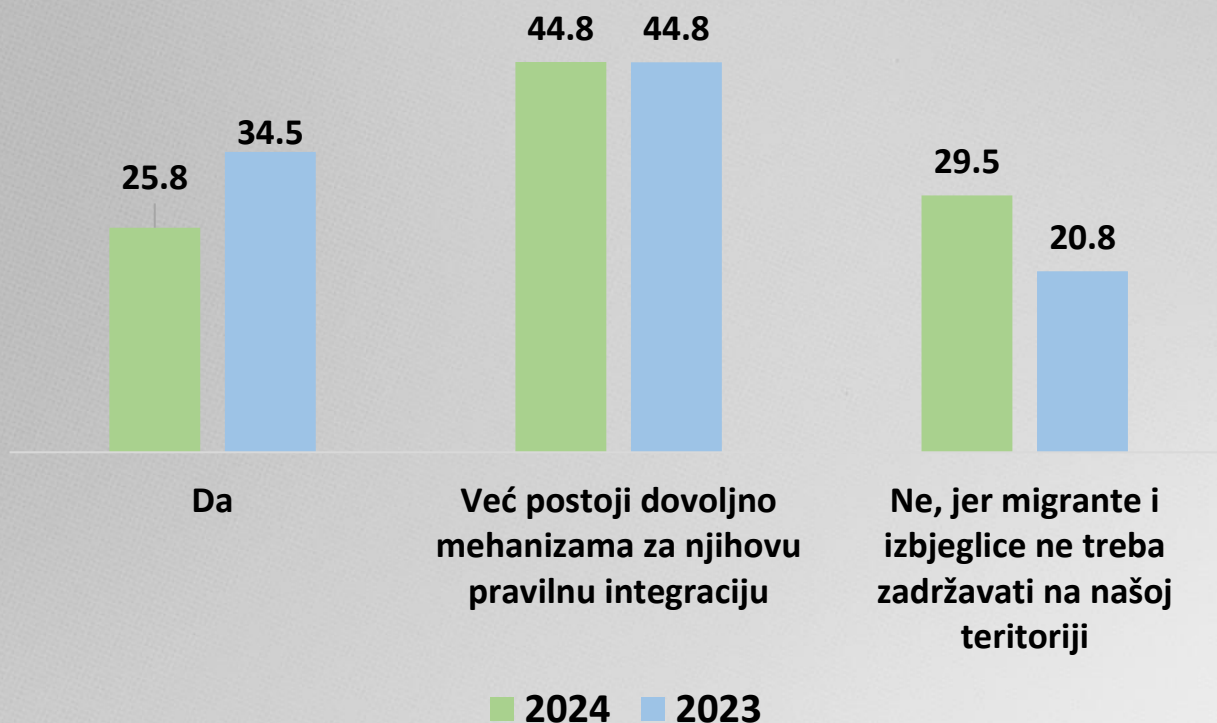

Da li je crnogorsko društvo otvoreno prema migrantima i/ili izbjeglicama?

Da li biste Vi lično imali problem kada bi migrant ili izbjeglica bila...

Da li je potrebno da država omogući više mehanizama kako bi se migrantima i izbjeglicama pomoglo u integraciji (programi koji bi obuhvatali obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i pomoć pri zapošljavanju)?

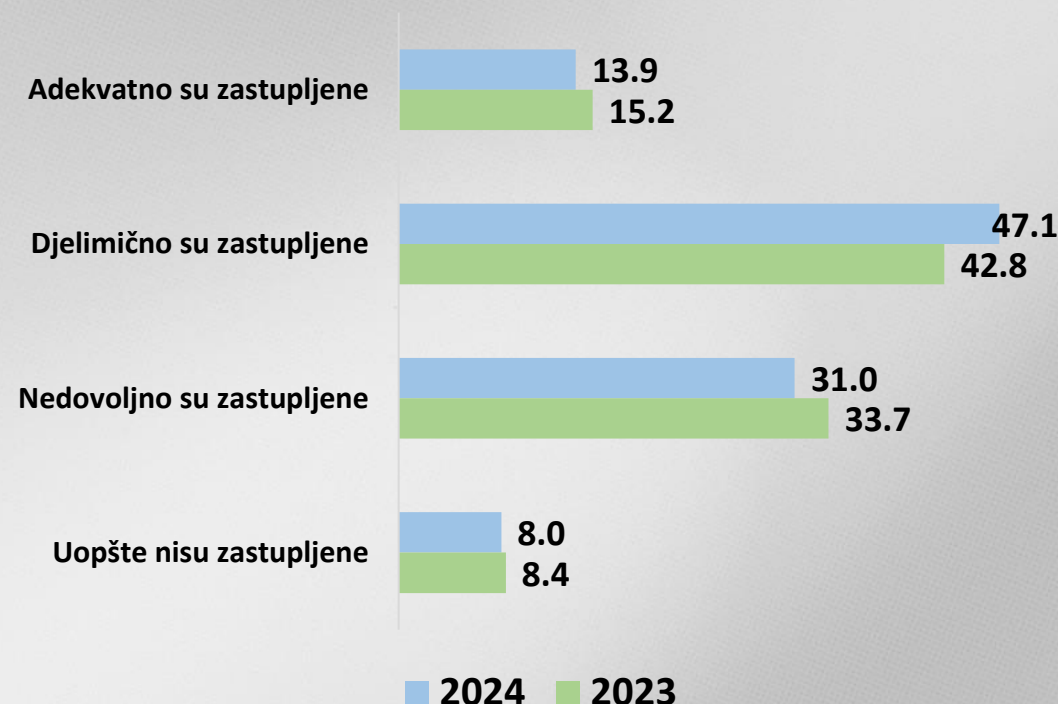

U oba talasa, isti je broj građana/ki - **44.8%** - koji cijene da ima dovoljno mehanizama za integraciju migranata i izbjeglica.

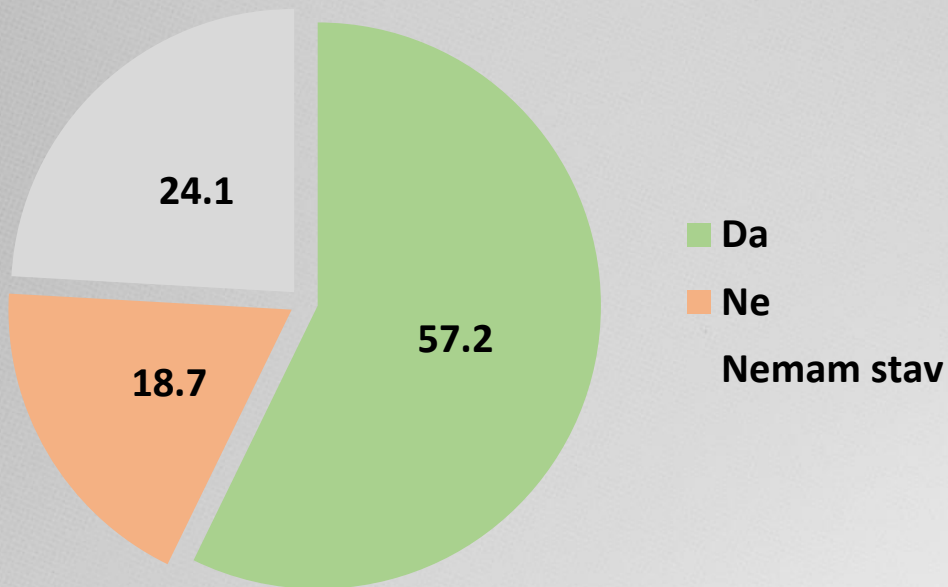
No, **veliki je pad u procentu onih koji smatraju da država treba da omogući više ovih mehanizama** - 25.8% u 2024. u odnosu na 34.5% iz 2023, i **rast onih koji vjeruju da migrante i izbjeglice ne treba zadržavati na teritoriji Crne Gore** - sa 20.8% u 2023. na 29.5% u 2024. godini.

Zastupljenost kulture manjinskih naroda u udžbenicima

Po nalazima iz ovog istraživanja, 61% ispitanika/ca smatra da su u udžbenicima djelimično ili adekvatno zastupljene teme koje se bave kulturom manjinskih naroda, dok manje od trećine (31%) navodi da su nedovoljno zastupljene.

Uvođenje sadržaja u školama koji promovišu multikulturalizam i interkulturalizam

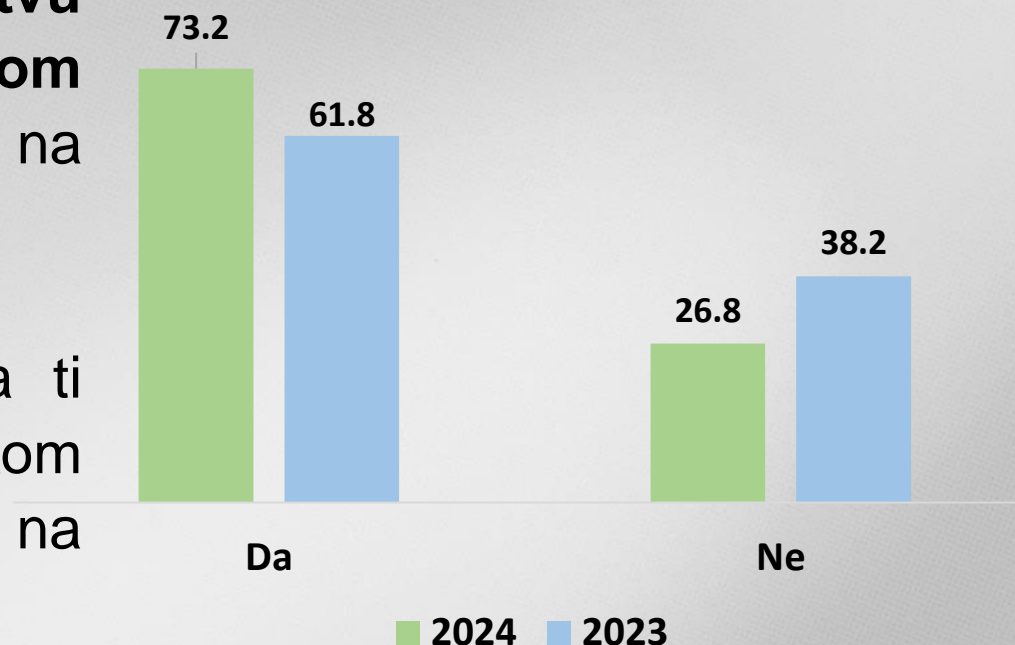
Više od polovine anketiranih građana/ki (57.2%) podržava uvođenje sadržaja u školama koji promovišu multikulturalizam i interkulturalizam, dok manje od petine ne podržava tu ideju, a skoro četvrtina nema formiran stav o ovom pitanju.

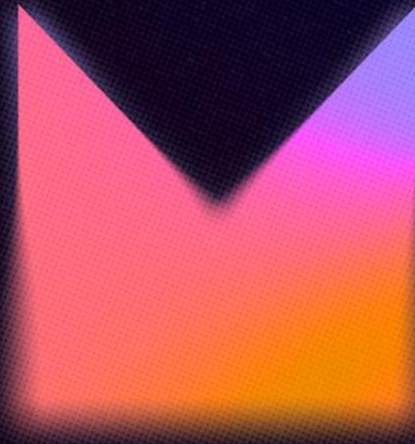
Uzroci učestalih incidenata u društvu

U 2024. godini, **73.2%** ispitanika/ca smatra da su incidenti kojima svjedočimo u društvu dominantno motivisani vjerskom i etničkom netrpeljivošću, što je značajan porast u odnosu na 61.8% iz 2023. godine.

S druge strane, 26.8% ispitanika/ca vjeruje da ti incidenti nisu motivisani vjerskom i etničkom netrpeljivošću, a što predstavlja pad u odnosu na 38.2% iz prethodne godine.

Takođe, oni koji ovaj uzrok ne vide kao dominantan, navodili su politiku, ukupno nezadovoljstvo u društvu, psihičke poremećaje, narkomaniju i alkoholizam, itd.

MULTI- KULTURA- LNUST

u fokusu